

&
&
& SLUŽBENI VJESNIK
&
& MOSTARSKO-DUVANJSKE I TREBINJSKO-MRKANJSKE
&
& BISKUPIJE
&
Mostar 1983. Br.: I.
&
& &

Sadržaj broja:

- Biskupova uskrsna poruka.....

DOKUMENTI SVETE STOLICE

- Poruka Svetog Oca za Korizmu 1983. 1
- Jubilej Otkupljenja određen od Njegove Svetosti
Ivana Pavla II. - Rula o objavi Jubileja...2
- Okružnica Ordinarija uz Jubilarnu Godinu....13
- Kolekta na Veliki petak....14
- Priprema za XX. svjetski dan molitve za zvanja....15
- Ordinarijeva poruka za Dan zvanja.....16
- Apostolska Konstitucija prigodom promulgacije novog
Kodeksa kanonskog prava.....17

OKRUŽNICE BISKUPSKOG ORDINARIJATA MOSTAR

- Blagoslov i posveta ulja na Veliki četvrtak.....22
- Anticipacija uskrsne vigilije.....23
- Novi taksovnik misnih stipendija.....23
- Ovogodišnji kanonski pohod župama i dijeljenje
sakramenta Potvrde mladeži.....24

IMENOVANJA

- Mons. dr Franjo KUHARIĆ - Kardinal.....25
- O. Slavomir MIKLOVŠ - novi grkokatolički biskup
križevačke eparhije.....27

VIJESTI - DOGADAJI - KRONIKA

- Ordinarijev pohod "Ad limina Apostolorum".....30
- Pozdrav nadb. Šuštara upućen Svetom Ocu u ime biskupa...30
- Papin nagovor biskupima.....32
- Ordinarijev kratki izvještaj o pohodu.....36

NAŠI POKOJNICI

- + Stana Petković, + Mate Petković, + Jozo Vlašić.....37

#####
SLUŽBENI VJESNIK MOSTARSKO-DUVANJSKE I TREBINJSKO-
-MRKANJSKE BISKUPIJE

Izdaje povremeno: Biskupski ordinarijat Mostar za
isključivu upotrebu svećenika
navedenih biskupija (čl. 15 Zakona
o štampi).

Odgovara: Mons. Pavao ŽANIĆ, biskup
Šetalište JNA 18 - 79000 Mostar

Umnoženo vlastitim strojem!

#####
#

BIŠKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR
Broj: 260/83.
Predmet: Biskupova uskrsna čestitka

Draga braćo svećenici, dragi vjernici!

Ove godine nam Uskrs dolazi veći i bogatiji jer ovo je godina posebnih milosti, 1950-ta godina našeg Otkupljenja. Uskrs je blagdan pobjede našeg Spasitelja, nad smrću, nad grijehom, nad pakлом i đavлом. To je ujedno i naša pobjeda, naše otkupljenje i spasenje. Nu ne smijemo zaboraviti tragediju naroda kojemu je prvom bio poslan Spasitelj, a taj narod ga je i propeo. To je i tragedija Jude i svih njemu sličnih.

Mi smo Božji narod, krštenici, otkupljeni i izbavljeni iz vlasti tmine. Slavimo blagdan raskajane duše, čvrstih odлуčaka, dubokog obraćenja. Isus je umro za mene, za tebe, za sve nas, umro i uskrsnuo. Živi u svojoj svetoj Crkvi, živi u Euharistiji, dolazi u svakoj svetoj misi, živi u svima nama, živi u nebnu s desne Ocu.

U ovoj Svetoj Godini, i posebno ovih svetih uskrsnih blagdana mi ćemo svi uskrsnuti s njim na novi život, život milosti i ljubavi.

S tim željama svima čestitam sretan blagdan Isusova Uskrsnuća.

biskup Pavao

Čestitci se pridružuje i nadbiskup Petar.

NEKA SE OVA ČESTITKA PROČITA VJERNICIMA NA SVIM MISAMA NEDJELJE ISUSOVA USKRNUĆA!

+ Pavao, biskup

Svoj braći svećenicima, redovnicima i redovnicama u našoj biskupiji i svima koji djeluju bilo gdje u Crkvi po svijetu sretan, veselo i blagoslovljen Uskrs želi

don Ante Brajko, gen. vikar

don Ante Luburić, tajnik

DOKUMENTI SVETE STOLICE

UKA
Papina poruka za Korizmu - 1983.

Draga braćo i sestre u Kristu!

"Svi koji prigrišiše vjeru držahu se zajedno i svetim bijaše zajedničko. Prodavali bi pokretna i ne-pokretna dobra i to bi dijelili svakom prema njegovoj potrebi" (Dj 2,44-45).

Riječi sv. Luke koje smo čuli, odzvanjaju u mome srcu u času kad se spremamo ponovno slaviti liturgijsko dјeđa Korizme: to su dragocjeni tјedni koje Crkva nudi svim kršćanima, kako bi im omogućila da razmatraju iz dubine duše o svojem dubokom identitetu djece Nebeskog Oca, i braće sviju ljudi, te da pronađu novi polet za stvarna i valokodušna darivanja, jer nas je Bog pozvao da utemeljimo svoj život na Ljubavi.

Naš je odnos prema bližnjemu, dakle obitve bitne važnosti. Kad govorim o "bližnjemu" mislim na one koji nas okružuju, u obitelji, u susjedstvu, u selu, u gradu. Ali to su isto tako i oni koje susrećemo na radu, oni koji trpe, koji su bolesni, osamljeni, koji su izista siromašni. Moji su bližnji i oni koji su geografski daleko ili prognani iz domovine, bez zaposlenja, bez hrane i odjeće a često i bez slobode. Moji su bližnji svi oni nesrećnici koje su nepredvidive i dramatične katastrofe potpuno ili gotovo potpuno unesrećile, bacile u tjelesnu ili duševnu bijedu, i veoma često u žalost što su izgubili svoje najmilije.

Korizma je zaista hitan poziv Gospodinov na unutarnju osobnu i zajedničku obnovu, u molitvu i u povratak k sakramentima, ali isto tako u iskazivanju ljubavi osobnim ili skupnim darivanjem vremena, novca, dobara svake vrste, s ciljem da priteknemo u pomoć svojoj braći u svijetu. Darivanje je dužnost svakog čovjeka dobre volje, a posebno Kristovih učenika. Način darivanja može biti višestruki: od dobrovoljnog služenja u duhu Evandelja pa do velikodušnih i ponovljenih darova naših suvišnih stvari a ponekad i potrebnih, sve do rada koji pružamo nezaposlenima ili onome koji je u opasnosti da izgubi svaku nadu.

Na koncu, ova će Korizma 1983. godine biti posebna milost, jer će poklapa s otvaranjem Svetе godine Otkupljenja, bitiće podobna da u dubinama pokrene život kršćana, kako bi ovaj što bolje odgovarao Božjem pozivu, koji mu je upućen: postati djeca Božja i istinska braća svima, po primjeru Kristovom.

Na početku mojeg pontifikata govorio sam: "Širom otvorite vrata Kristu!" Danas vam pak kažem: Širom otvorite vaše ruke da biste zaista dali sve ono što možete svojoj braći koja su u potrebi! Ne bojte se! Budite svi zajednički i pojedinačno novi i neumorni graditelji Kristove Ljubavi!

J U B I L E J O T K U P L J E N J A

određen od Njegove Svetosti

IVANA PAVLA II.

Bula o objavi Jubileja
za 1950. obljetnicu Otkupljenja

IVAN PAVAO BISKUP
SLUGA SLUGU BOŽJIH
SVIM VJERNICIMA KATOLIČKOGA SVIJETA
POZDRAV I APOSTOLSKI BLAGOSLOV

1. "OTVORITE VRATA OTKUPITELJU!" To je poziv što ga u perspektivi Jubilarne godine Otkupljenja upravljam cijeloj Crkvi, obnavljajući poziv koji sam izrazio nakon svoga izbora na Petrovu Stolicu. Od onoga časa moji su osjećaji i misli bili sve više usmjereni na Krista Otkupitelja, na njegovo vazmeno otajstvo, vrhunac Božje objave i vrhovno ostvarenje milosrda Božjega prema ljudima svih vremena (1).

Naime, sveopći ministerij, svojstven rimskom biskupu, potječe od dogadaja Otkupljenja izvršenog od Krista njegovom smrću i uskrsnućem, i od samog je Otkupitelja stavljen u službu istog dogadaja (2), koji u cijeloj povijesti spasenja zauzima središnje mjesto (3).

2. Svaka je liturgijska godina, uistinu, slavljenje otajstava našeg Otkupljenja, ali jubilarna obljetnica spasiteljske smrti Kristove upućuje na jače sudjelovanje u toj proslavi. Već godine 1933. htio je papa Pio XI. časne uspomene, sretnom intuicijom, podsjetiti na 19. stoljetnicu Otkupljenja, ne ulazeći, uostalom, u pitanje točnog datuma Gospodinove smrti na križu (4).

Budući da ove godine 1983. dolazi 1950. obljetnica toga vrhunskog dogadaja, sazrela je u meni odluka, koju sam već očitovao Zboru kardinala 26. studenog 1982. godine, da cijelu jednu godinu posvetim posebnom spomenu Otkupljenja, da bi ono dublje prodrlo u misao i djelatnost cijele Crkve.

Taj Jubilej započet će 25. idućeg ožujka, na blagdan Navještenja Gospodinova, koji sjeća na providnosni čas kad je vječna Riječ, postavši čovjekom po djelu Duha Svetoga u krilu Djevice Marije, postala sudionicom naše puti "da bi smrću učinila nemoćnim onoga koji ima vlast nad smrću, to jest davla, i tako oslo-

bodila one koji su u strahu od smrti bili držani u ropstvu cijeli život" (5). Jubilej će se zaključiti 22. travnja 1984., na Uskrsnu nedjelju, dan punine radosći pribavljene otkupiteljskom žrtvom Kristovom, po kojoj Crkva uvijek "mirabiliter renascitur et nutritur" (6)(x).

Neka dakle ovo bude Godina zaista sveta, neka bude vrijeme milosti i spasenja, time što će biti jače posvećena prihvatom milosti Otkupljenja od čovječanstva našeg doba, po duhovnoj obnovi cijelog naroda Božjega, kojemu je glava Krist, "predan smrti za naše grijeha i uskrišen za naše opravdanje" (7).

3. Sav život Crkve uronjen je u Otkupljenje, diše Otkupljenje. Da bi nas otkupio, Krist je došao na svijet iz krila Očeva; da bi nas otkupio, prikazao je sama sebe na križu u vrhunskom činu ljubavi za čovječanstvo, ostavlјajući svojoj Crkvi svoje Tijelo i svoju Krv "na svoj spomen" (8), i učinivši je službenicom pomirenja s vlašću da otpušta grijeha (9).

Otkupljenje je priopćeno čovjeku objavom Riječi Božje i sakramentima u onoj božanskoj ekonomiji za koju je Crkva, kao tijelo Kristovo, ustanovljena "kao sveopći sakramenat spasenja" (10). Krštenje, sakramenat novog rođenja u Kristu, životno uklapa vjernike u tu struju što izvire od Spasitelja. Potvrda ih uže vezuje s Crkvom, jača ih u svjedočenju za Krista i u dosljednoj ljubavi prema Bogu i prema braći. Euharistija osobito uprisutnjuje cijelo djelo Otkupljenja, koje se tijekom godine održava slavljenjem Božjih otajstava; u njoj se sam Otkupitelj, stvarno prisutan pod posvećenim prilikama, dariva vjernicima, približujući ih "vazdušnoj ljubavi koja je jača od smrti" (11), sjedinjuje ih sa sobom i ujedno međusobno. Tako euharistija gradi Crkvu, jer je znak i uzrok jedinstva naroda Božjega, i zato izvor i vrhunac svega kršćanskog života (12). Pokora ih čisti, kako će se dalje opširnije reći. Sveti red suočljuje izabrane Kristu, Vrhovnom i Vječnom Svećeniku, i daje im vlast u njegovo ime hranići Crkvu riječju i milošću Božjom osobito u euharistijskom bogoštovlju. U ženidbi "istinska je bračna ljubav uzdignuta u božansku ljubav i podoprta i obogaćena otkupiteljskom snagom Kristovom i špasenosnim djełovanjem Crkve" (13). Napokon, bolesničko pomazanje, sjedinjujući patnje vjernika s patnjama Otkupiteljem, čisti vjernike u pogledu potpunog otkupljenja čovjeka i u njegovu tijelu, i pripravlja ih na susret s Bogom, Jedinim i Trojnim.

K tome, razni elementi kršćanske vjerske prakse, osobito oni koji se zovu "blagoslovine", kao i izrazi iskrene pučke pobožnosti, budući da i sami erpe svoju djelotvornost iz blaga što neprestano izvire iz smrti na križu i uskrsnuća Krista Otkupitelja, olakšavaju vjernicima uvijek obnavljan i životvoran susret s Gospodinom.

Ako je dakle sva djelatnost Crkve obilježena preobrazbenom silom Otkupljenja Kristova, i neprestano

crpe iz tih izvora spasenja (14), jasno je da Jubilej Otkupljenja - kako sam rekao Svetom Zboru 23. prošlog prosinca - ne može biti drugo nego "redovna godina slavljenja na izvanredan način: posjedovanje milosti Otkupljenja, redovno življenje u samom ustrojstvu Crkve i po njemu, postaje izvanredno po osobitosti objavljene proslave" (15). Na taj način život i djelatnost Crkve postaju ove godine "jubilarni": Godina Otkupljenja mora ostaviti osobit biljeg na cijelom životu Crkve, da bi kršćani znali iznova otkriti u svome životnom iskustvu sva bogatstva koja pripadaju spasenju koje im je priopćeno već od krštenja, i da bi se ljubavlju Kristovom osjetili potaknuti "na misao da je jedan umro za sve, i svi su dakle umrli. A on je umro za sve, da oni koji žive ne bi više živjeli za sebe, nego za onoga koji je umro i uskrsnuo za njih" (16). Budući da je Crkva djeliteljica mnogolike milosti Božje, ako ona pripisuje ovoj Godini posebno značenje, onda će se Božja ekonomija spasenja ostvarivati u različitim oblicima u kojima će se očitovati ova Jubilarna godina Otkupljenja.

Iz svega toga proizlazi osobit pastoralni značaj za taj događaj. U ponovnom otkrivanju i življenoj praksi sakramentalne ekonomije Crkve, po kojoj pojedincima i zajednicama dolazi milost Božja u Kristu, treba vidjeti duboko značenje i tajanstvenu ljepotu ove Godine koju nam Gospodin dopušta proslaviti.

S druge strane, mora biti jasno da će ovo jako vrijeme, u kojem je svaki kršćanin pozvan da dublje ostvaruje svoje zvanje na pomirbu s Ocem u Sinu, potpuno postići svoj cilj samo ako urodi novom zauzetotošću svakoga i svih u službi pomirenja ne samo među svim učenicima Kristovim, nego i među svim ljudima, i u službi mira među svim narodima. Vjera i život uistinu kršćanski nužno moraju uroditи ljubavlju koja ostvaruje istinu i promiče pravdu.

4. Izvanredna jubilarna groslava Otkupljenja hoće, prije svega, u djeci Katoličke Crkve oživiti svijest "da njihov povlašteni položaj ne valja pripisivati njihovim zaslugama, nego posebnoj milosti Kristovoj; zbog čega se katolici, ako toj milosti ne odgovaraju mišlju, riječima i djelima, ne samo neće spasti, nego će dapače biti strože suđeni" (17).

Dosljedno tome, svaki vjernik mora znati da je nadasve pozvan na osobitu vježbu, jer to je trajno stanje same Crkve, koja, "sveta i ujedno uvijek potrebna očišćenja, ne zanemaruje nikad činiti pokoru i obnavljati se" (18), slijedeći poziv Kristov mnoštву na početku njegova služenja: "Obratite se i vjerujte Evandelju" (19).

U toj posebnoj zauzetosti Godina, koju se spremamo proslaviti, stoji na liniji Svetе godine 1975., kojoj je moj časni prethodnik Pavao VI, doznačio kao prvotni cilj obnovu u Kristu i pomirenje s Bogom (20). Ne može, naime, biti duhovne obnove koja ne bi prola-

zila kroz pokoru-obraćenje, bilo kao unutarnji i trajan stav vjernika i kao vršenje kreposti koja odgovara pozivu Apostolovu na "pomirenje s Bogom" (21), bilo kao pristup oproštenju Božjem po sakramentu pokore.

Zahtjev je, naime, samog katoličkog crkvenog stanja da nijedan katolik ništa ne zanemari da bi se održao u životu milosti i da učini sve da ne bi pao u grijeh, kako bi uvijek bio sposoban biti dionikom u Tijelu i Krvi Gospodnjoj, i bio tako na korist cijeloj Crkvi u samom svome osobnom posvećenju i u sve iskrénijoj zauzetosti u služenju Gospodinu.

5. Sloboda od grijeha je stoga plod i prvotni zahtjev vjere u Krista Otkupitelja i u njegovu Crkvu, budući da nas je on oslobodio zato da ostanemo slobodni (22), i da budemo dionicici u daru njegova sakramentalnog Tijela za izgradnju njegova crkvenog Tijela.

U službi te slobode ustanovio je Gospodin Isus u svojoj Crkvi sakramenat pokore, da bi se oni koji su sagriješili poslije krštenja mogli pomiriti s Bogom. Kojega su uvrijedili, i sa samom Crkvom koju su ranili (23).

Svećopći poziv na obraćenje (24) uklapa se upravo u taj kontekst. Budući da su svi grešnici, svi trebaju onu korjenitu promjenu duha,uma i života koja se u Bibliji zove upravo metanoia, obraćenje. A taj stav pobuduje i hrani riječju Božjom koja objava milosrda Božjega (25), ostvaruje se navlastito sakramentalnim životom i očituje se u mnogostrukim oblicima ljubavi i služenja braći.

Da bi se ponovno zadobilo stanje milosti, u redovnoj ekonomiji nije dozvoljeno priznati u svojoj nutritri sviju krivnju ni ispraviti je izvana. Naime, Krist Otkupitelj, osnivajući Crkvu i ustanovljujući je kao svećopći sakramenat spasenja, odredio je da se spasenje pojedinaca događa unutar Crkve i po ministarstvu same Crkve (26), kojim se Boga također služi da priopći početak spasenja, koji je u vjera (27). Zacijselo, putovi su Gospodnji nedokučivi i otajstvo susreta s Bogom u savjeti jest put što prolazi Crkvom, koja, po sakramentu (ili barem "želji" za njim) uspostavlja nov osobni dodir između grešnika i Otkupitelja. Taj životvorni dodir naznačen je i znakem sakramentalnog odrješenja; u kojem Krist koji opravi, u osobi svog službenika, doseže u njezinoj pojedinačnosti osobu koja treba oproštenje, i oživljuje u njoj osvjedočenje vjere, od kojega svako drugo ovisi: "vjere u Sina Božjega, koji me je ljubio i dao Šama sebe za mene" (28).

6. Svako iznova nađeno uvjerenje o milosrdnoj ljubavi Božjoj i svaki pojedini odgovor na pokorničke ljubavi od strane čovjeka uvijek je crkveni događaj. Kreposti koja je svojstvena sakramentu pridružuju se, kao sudjelovanje u zasluzi i beskrajnoj zadovoljštinskoj vrijednosti Krvi Krista, jedinog Otkupitelja, zasluge i zadovoljštine svih onih koji, posvećeni u

Kristu Isusu i vjerni pozivu da budu sveti (29), prikuju radosti i molitve, odricanja i patnje na korist braće u vjeri koja su najpotrebnija oproštenja, i da pače na korist cijelog Tijela Kristova koje je Crkva (30).

Dosljedno tome, praksa sakramentalne ispovijedi, u kontekstu općinstva svetih koje na različite načine sudjeluje u približavanju ljudi Kristu (31), čini je vjere u otajstvo Otkupljenja i njegova ostvarivanja u Crkvi. Obred sakramentalne pokore, naime, uvijek je čin Crkve, kojim on proglašuje svoju vjeru, zahvaljuje Bogu za slobodu kojom nas je Krist oslobođio, prikazuje svoj život kao duhovnu žrtvu na hvalu slave Božje, a međutim pospješuje korak susreta s Kristom Gospodinom.

Zahtjev je samog otajstva Otkupljenja da služba pomirenja, koju je Bog povjerio pastirima Crkve (32), nađe svoje sunaravno ostvarenje u sakramentu pokore. Za to su odgovorni biskupi, koji su u Crkvi ekonomi milosti (33) što proistječe iz svećeništva Kristova, danog u dio njegovim službenicima, također i kao ravnateljima pokorničke discipline; odgovorni su za to svećenici, koji se mogu sjediniti s nakanom i ljubavlju Kristovom, osobito dijeleći sakramenat pokore (34).

7. Tim razmišljanjima osjećam se bliz i sjedinjen s pastoralnim brigama sve svoje braće u biskupstvu. U tom pogledu veoma je znakovito da Sinoda biskupa, koja će se održati u ovoj Jubilarnoj godini Otkupljenja, ima upravo za temu pomirenje i pokoru u poslanju Crkve.

Zacijelo će posvećeni pastiri obratiti, zajedno sa mnom, osobiti pozornost nezamjenjivoj ulozi sakramenta pokore u tome spasotvornom poslanju Crkve, i posvema će se zauzeti da se ne zanemari ništa od onoga što koristi izgradnji tijela Kristova (35). Nije li naša najžarča želja da se u ovoj Godini Otkupljenja smaњi broj lutajućih ovaca i da za sve dođe povratak Ocu koji čeka (36), i Kristu, pastiru i čuvaru duša svih? (37).

Približujući se, naime, početku svoga trećeg tisućljeća, Crkva se osjeća osobito obaveznom na vjernost Božjim darovima, kojima je izvor u Kristovu Otkupljenju, i po kojima je Duh Sveti vodi u njezinu razvitu i obnovi, da bi postala sve dostojsnijom zaručnicom svoga Gospodina (38). Stoga se ona uzda u Duha Svetoga i hoće da se pridruži njegovu otajstvenom djelovanju kao Zaručnica koja zaziva došašće Kristovo (39).

8. Posebna je milost Godine Otkupljenja, dakle, obnovljeno otkriće ljubavi Boga koji se daruje, i produbljenje nedokučivih bogatstava vazmenog otajstva Kristova, stečenih svakodnevnim iskustvom kršćanskog života, u svim njegovim oblicima. Razni pobožni čini ove Jubilarne godine moraju biti usmjereni k toj milosti, s trajnim nastojanjem koje predpostavlja i zahtjeva odricanje od grijeha, od mentaliteta svijeta koji "leži pod vlašću zloga" (40), od svega što prijeći ili usporuje put obraćenja.

U toj perspektivi milosti stoji i dar oprosta, svojstven i značajan za Jubilarnu godinu, što ga Crkva, krepošću vlasti dane joj od Krista, pruža svima koji s gore rečenim raspoloženjima izvrše propise vlastite Jubileju. Kako je isticao moj prethodnik Pavao VI. u bili Odredbe Svetе godine 1975., "oprostom Crkva, krijeći se vlašću službenice Otkupljenja izvršenoga od Krista Gospodina, priopćuje vjernicima udio te punine Kristove u općinstvu svetih pribavljujući im u veoma širokoj mjeri sredstva za postizavanje spasenja"(41). Crkva, djeliteljica milosti po izričitoj volji svoga Utjemljitelja, daje svim vjernicima mogućnost da pristupe, po oprostu, cjelevitom daru milosrđa Božjega, ali zahtjeva za to punu raspoloživost i nužno unutarnje očišćenje, budući da je oprost neodvojiv od kręposti i od sakramenta pokore. A ja se toliko uzdam da će se Jubilejom moći izbistriti u vjernicima dar "straha Božjega", dan od Duha Svetoga, koji će ih, u nježnosti ljubavi, sve više navoditi da se klone grijeha i da ga nastoje ispraviti, za sebe i za druge, u prihvatanju svagdanjih patnja kao i raznim jubilarnim pobožnim činima. Treba ponovno otkriti osjećaj grijeha, a da bi se do toga dospjelo, treba iznova otkriti osjećaj Boga! Grijeh je, naime, uvreda nanesena Bogu pravdom i milosrdnom, koja zahtjeva da bude dolično okajana u ovom ili u drugom životu. Kako se ne sjetiti spasonosne opomene: "Gospod će suditi narod svoj. Strašno je pasti u ruke Boga živoga!"?(42).

9. Cijela Crkva, od biskupa do najmanjih i najkršćanijih vjernika, neka se stoga osjeća pozvanom živjeti posljednji odsjek ovoga XX. stoljeća Otkupljenja u obnovljenju i produbljenu Dušu Došašća, koji će je pripraviti na već blizu treće tisućljeće, s istim osjećajima s kojima je Djevica Marija očekivala rođenje Gospodinovo u poniznosti naše ljudske naravi. Kako je Marija prethodila Crkvi i Vjeri i ljubavi u zoru ere Uskrsnuća, tako neka joj danas prethodi dok se ona, u svom Jubileju, kreće k novom tisućljeću Otkupljenja.

U ovo novo doba svoje povijesti Crkva se, kao nikad, u Mariji "divi najuzvišenijem plodu Otkupljenja i veliča ga, i u njoj s radošću motri, kao u prečistoj slici, ono što ona sve želi i nada se biti"(43), u Mariji ona priznaje, časti i zaživa "prvu otkupljenu" i ujedno prvu najbliže pridruženu djelu Otkupljenja.

Cijela Crkva morat će, dakle, nastojati da se usredotoči, kao Marija, s nepodijeljenom ljubavi, u Isusu Kristu svome Gospodinu, svjedočeći naukom i životom da se ništa ne može učiniti bez njega, budući da ni u kome drugom ne može biti spasenja (44). I kako je Marija, pristajući na Riječ Božju, postala Majkom Isusovom i potpuno posvetila samu sebi osobi i djelu svoga Sina, služeći otajstvu Otkupljenja (45), tako Crkva mora proglašavati danas i vazda da poznaje, među ljudima, samo Isusa Krista Raspetoga, koji je za nas postao mudrost, opravdanje, posvećenje i otkupljenja (46).

Tim svjedočenjem za Krista Otkupitelja i Crkva će, kao Marija, moći zapaliti plamen nove nade za novi svijet.

10. Za trajanje ovе Jubilarne godine Otkupljenja, o kojemu znamo da je izvršeno jednom za svagda, ali ga treba primjenjivati i širiti za rast sveopćeg posvećenja, koje se uvijek mora usavršavati, želim s drhtavom nadom uzajamni susret nakana u svih koji vjeruju u Krista: također i u one naše braće koja su s nama u stvarnom, premda ne potpunom zajedništvu, jer su sjeđinjeni u vjeri u utjelovljenog Sina Božjega, Otkupitelja i Gospodina našega, i u zajedničkom krštenju (47).

Naime, svi koji su odgovorili izboru Božjemu da bi poslušali Isusa Krista, da bi bili poškropljeni njegovom krvju i postali dionici njegova uskrsnuća (48), vjeruju da je Otkupljenje od rođstva grijeha dovršenje cijele Božje objave, jer u njemu se obistinilo ono što nijedan stvor ne bi nikad mogao ni pomisliti, ni učiniti: to jest, da se besmrtni Bog u Kristu žrtvovaо na križu za čovjeka i da je smrtno čovještvo u njemu uskrsnulo. Oni vjeruju da je Otkupljenje vrhovno uzvišenje čovjeka, jer ga čini da umire grijehu kako bi ga učinilo dionikom samog života Božjega. Oni vjeruju da ljudski život i cijela povijest čovječanstva primaju puninu značenja samo od neoborive sigurnosti da je "Bog toliko ljubio svijet da je Sina svoga jednorodenoga dao za nj, da nitko tko u njega vjeruje ne umre, nego da ima život vječni" (49).

Neka bi ojačano iskustvo te jedinstvene vjere, u Jubilarnoj godini također, pospješilo vrijeme neizrecive radosti braće koja žive zajedno, slušajući riječ Kristovu u njegovu jedinom stadu, s njim jedinim, Vrhovnim Pastirom (50). Međutim nam je dana radost znati da se mnogi od njih pripravljaju proslaviti ove godine, na osobit način, Isusa Krista kao život svijeta: pa ja želim uspjeh njihovim inicijativama i molim Gospodina da ih blagoslovi.

11. Ali jasno je da se proslava Jubilarne godine tiče poglavito djece Crkve koja cijelovito dijele njezinu vjeru u Krista Otkupitelja i žive u punom zajedništvu s njom. Kako sam već navijestio, Jubilarna godina slavit će se istodobno u Rimu i u svim biskupijama na svijetu (51). Za postignuće duhovnih blagodati, spojenih s jubilarnom obljetnicom, ovdje ću dati, uz neke odredbe, nekoliko smjernica općeg značenja, prepustajući biskupskim konferencijama i biskupima pojedinih biskupija zadaću da odrede konkretnije pastoralne upute i prijedloge, u odnosu kao na mentalitet i običaje mjesta, tako i na ciljeve 1950. obljetnice muke i uskrsnuća Kristova. Proslava toga događaja hoće, naime, da bude navlastito poziv na pokajanje i obraćenje, kako na raspoloženja nužna za sudjelovanje u mislosti Otkupljenja od Krista izvršenog, i da se tako dođe do duhovne obnove u pojedinim vjernicima, u obiteljima, u biskupijama, u redovničkim zajednicama i drugim središtima kršćanskog života i apostolata.

Želim, prije svega, da se dade temeljna važnost dvama glavnim uvjetima koji su potrebni za dobivanje svakoga potpunog oprosta, to jest osobnoj i cjelovitoj sakramentalnoj isповједи, u kojoj se zbiva susret čovjekove bijede s milosrdem Božjim, i euharistijskoj pričesti, dostoјno primljenoj.

U tom pogledu potičem sve svećenike neka s velikodušnom osobnom raspoloživošću i odanošću pruže vjernicima najširu mogućnost da se koriste sredstvima spašenja; i radi olakšanja zadaće isповједnika određujem da se svećenici koji će pratiti jubilejska hodočašća izvan svoje biskupije ili će im se pridružiti, mogu koristiti ovlastima koje su u vlastitoj biskupiji dobili od zakonite vlasti. Posebne ovlasti bit će pak dane od Svetе Apostolske Penitencijarije isповјednicima rimskih patrijarhalnih bazilika i, u stanovitoj mjeri, i svim drugim svećenicima koji će isповijedati vjernike koji pristupaju sakramentu pokore u cilju dobivanja jubijelskog oprosta.

Tumačeći materinski osjećaj Crkve, određujem da se jubilejski oprost može dobiti birajući jedan od sljedećih načina, koji će ujedno biti izraz i obnovljena obveza uzorna kršćanskog života:

A/

Sudjelovati pobožno u jednom zajedničkom slavlju organiziranu na biskupijskoj razini ili, ako je to u skladu s uputama biskupovim, i u pojedinim župama za dobivanje jubilejskog oprosta. U to slavlje morat će uvijek biti uključena molitva na Papinu nakanu, osobito za to da bi se dogadjaj Otkupljenja mogao navještati svim narodima i da bi u svakoj naciji oni koji vjeruju u Krista Otkupitelja mogli slobodno isповijedati svoju vjeru. Poželjno je da slavlje bude popraćeno, koliko je moguće, nekim djelom milosrda, u kojem će pokornik nastaviti i izraziti čvrstu obraćenja.

Zajednički čin moći će se sastojati, na osobit način, u sudjelovanju:

- u svetoj misi određenoj za Jubilej. Biskupi će se pobrinuti da u njihovim biskupijama bude vjernicima osigurana lakoća da u njoj sudjeluju, i da slavlje bude dostoјno i dobro pripravljeno. Kad liturgijski propisi to dopuštaju, preporučljiv je izbor jedne od misa: "pro reconciliatione, pro remissione peccatorum, ad postulandam caritatem, pro concordia foventa, de mysterio Sanctae Crucis, de SS.ma Eucharistia, de pretiosissimo Sanguine D.N.I.C."(xx), kojih su obrasci u Rimskom Misalu, i moći će se upotrijebiti jedna od dva molitava za pomirenje,

- ili u jednom slavlju. Riječi Božje, koje bi moglo biti prilagodba i proširenje Službe čitanja, ili u slavlju Pohvala ili Večernje, samouda ta slavlja budu podešena cilju Jubileja;

- ili u pokorničkom slavlju, priređenu za dobivanje jubilejskog oprosta, koje se ima zaključiti pojedinačnom isповijedi pojedinih pokornika, kako je predviđeno u Obredu pokore (II. oblik);

- ili u svečanoj podjeli krštenja ili drugih sakramenata (kao npr. potvrde ili bolesničkog pomazanja "intra Eucharistiam")xxx);

- ili u pobožnosti Križnog puta, organiziranoj za dobivanje jubilejskog oprosta.

Dijecezanski biskupi moći će uz to odrediti da se jubilejski oprost može dobiti i sudjelovanjem u pučkoj misiji priređenoj u župama za obljetnicu Jubileja Otkupljenja, ili pak sudjelovanjem u dñima duhovnih vježbi organiziranim za skupine ili kategorije osoba. Dakako, neće smjeti užmanjkati molitva na Pađinu nakon.

B/

Pohoditi pojedinačno, ili - kako bi bilo poželjno - zajedno sa svojom obitelji, jednu od crkava ili mesta niže navedenih, i ondje se predati času razmatranja, obnayljajući svoju vjeru molitvom Vjerovanja i Očenaša, i moleći na Papine nakane, kako je prije naznačeno.

U pogledu crkava i mesta, određujem ovo što slijedi: a/ U Rimu morat će se obaviti pohod jednoj od četiriju patrijarhalnih bazilika (sv. Ivana Lateranskog, sv. Petra u Vatikanu, sv. Pavla izvan zidina, sv. Marije Velike) ili jednoj od katakombe ili bazilici Svetoga Križa Jeruzalemskoga.

Poseban odbor za Jubilarnu godinu, u suradnji također s rimskom biskupijom, brinut će se za usklađeno i trajno programiranje liturgijskih slavlja uz doličnu vjersku i duhovnu pomoć hodočasnicima.

b/ U drugim biskupijama u svijetu, jubilejski oprost moći će se dobiti pohodom jedne od crkava što će ih biskupi odrediti. U izboru tih mesta, među koje će naravno morati biti uključena poglavito katedrala, biskupi će imati na umu potrebe vjernika, vali i uputnost da bude sačuvan, koliko je moguće, smisao hodočasnica, koje, u svom simbolizmu, izrazuje potrebu, traženje katkada i sveti nemir duše koja čezne za uspostavom ili ponovnom uspostavom veze ljubavi s Bogom Ocem, s Bogom Sinom, i s Bogom Duhom Svetim, koji vrši spasenje u srcima.

Oni koji zbog slaba zdravlja ne mogu poći u jednu od crkava naznačenih od mjesnog ordinarija, moći će dobiti jubilejski oprost pohodom vlastite župne crkve. Za bolesnike koji буду spriječeni obaviti taj pohod bit će dovoljno da se duhovno pridruže činu za dobivanje jubilejskog oprosta koji obave njihovi ukućani ili njihova župa, prikazujući Bogu svoje molitve i svoje patnje. Slične olakšice daju se i onima koji borave u staračkim domovima i kaznionicama, kojima će

se morati uputiti posebne pastoralne inicijative u svjetlu Krista sveopćeg Otkupitelja.

Redovnici i redovnice u klauzuri moći će dobiti jubilejski oprost u svojim monaškim ili samostanskim crkvama.

U tijeku Jubilarne godine ostaju na snazi druga podjeljivanja oprosta, s tim da ipak ostaje nepromjenjeno i pravilo po kojem se potpuni oprost može dobiti samo jedanput na dan (52). Svi se oprosti uvezek mogu namijeniti za pokojne na način duhovne pomoći (53).

12. Sveta Vrata, koja će ja sam otvoriti u vatikanjskoj bazilici 25. ožujka, neka budu znak i simbol novog pristupa Kristu, Otkupitelju čovjeka, koji zove sve, nikoga ne isključujući, na prikladnije razmatranje otajstva Otkupljenja i na udio u njegovim plodovima (54), osobito po sakramantu pokore.

Poseban molitveni i pokornički obred moći će biskupi cijelog svijeta služiti u svojim katedralama. istoga dana ili odmah sutradan, da bi, na svečanom početku Jubijela, cijeli episkopat na pet kontinenata, sa svojim svećenicima i vjernicima, očitovao svoje duhovno jedinstvo s nasljednikom Petrovim.

Pozivam vecma usrdno svoju braću u biskupstvu, svećenike, redovnike, redovnice i sve vjernike da snažno žive i druge vode i potiču da žive ovu godinu milosti.

Molim Presvetu Mariju, Majku Otkupiteljevu i Majku Crkve, da nas zagovara i izmoli nam milost plodne proslave Jubilarne godine, 20 godina poslije II. vatikanskog koncila, i da "pokaže još jednom cijeloj Crkvi, dapače cijelom čovječanstvu, onoga Isusa koji je 'blagoslovljeni plod utrobe njezine', i koji je Otkupitelj svih" (55). Njezinim materinskim rukama i srcu povjeravam dobar uspjeh ovog jubilarnog slavlja.

Hoću da ovo pismo imadne punu djelotvornost u cijeloj Crkvi i postigne svoje izvršenje, unatoč bilo kojoj protivnoj odredbi.

Dano u Rimu, kod Svetog Petra, na blagdan Bođojavljenja Gospodnjega, 6. siječnja 1983., godine pete pontifikata.

EGO IOANNES PAULUS

Catholicae Ecclesiae Episcopus (xxxx)

Latinska mjesto u talijanskom izvorniku ostavljena su u ovom prijevodu na latinskom i označena znakom x. Njihov prijevod:

- (x) Divno se preporada i hrani.
- (xx) Za pomirenje, za oproštenje grijeha, za milost ljubavi, za jačanje slike, na slavu otajstva Svetog Križa, na slavu Presv. Euharistije, na slavu Predr. Krvi Gosp. Naš. Isusa Krista-
- (xxx) Unutar mise.
- (xxxx) Ja Ivan Pavao, biskup Katoličke Crkve

B i l j e š k e:

1. Usp. homiliju na početku pontifikata: AAS 70(1978), 949; Enc. Redemptor hominis, 2: AAS 71(1979), 259s., Enc. Dives in misericordia, 7: AAS 72(1980), 1199-1203.
2. Usp. Mt 16,17-19, 28, 18-20.
3. Usp. Gal 4,4-6.
4. Bula Quod nuper: AAS 25(1933), 6.
5. Usp. Hebr 2,14s.
6. Missale Romanum, Dominica Pascha in Resurrectione Domini, ad Miseam in die, Super oblata (=Rimski misal, Nedjelja Uskrsnuća Gospodinova, u dnevnoj misi, molitva nad darovima).
7. Rim 4,25.
8. Usp. Lk 22,19; 1 Kor 11,24s.
9. Usp. Iv 20,23; 2 Kor 5,18s.
10. Ekum. konc. Vat. II., Dog. konst. o Crkvi, Lumen gentium, 48.
11. Ivan Pavao II. Enc. Dives in misericordia, 13: AAS 72 (1980), 1219.
12. Ekum. konc. Vat. II., Dogm. konst. o Crkvi, Lumen gentium, 11.
13. Ekum. konc. Vat. II., Pastoralna konst. o Crkvi u suvremenom svijetu, Gaudium et spes, 48.
14. Usp. Iz 12,3.
15. Govor kardinalima i članovima Rimske kurije, 3: "L'Osservatore Romano", 24. prosinca 1982.
16. Usp. 2 Kor 5,14s.
17. Ekum. konc. Vat. II., Dog., konst. o Crkvi, Lumen gentium, 14.
18. Nav. mj. 8.
19. Mk 1,15.
20. Usp. Bulu Apostolorum limina, I.: AAS 66(1974), 292ss.
21. Usp. 2 Kor 5,20.
22. Usp. Gal 5,1.
23. Usp. Ekum. konc. Vat. II., Dog., konst. o Crkvi, Lumen gentium, 11; Ordo Penitentiae, br. 2.
24. Usp. Mk. 1,15; LK 13,3-5.
25. Usp. Mk 1,15.
26. Usp. Ordo Penitentiae, br. 46.
27. Usp. Ekum. konc. Vat. II., Dog., konst. o Crkvi, Lumen gentium, 11; Ekum. konc. Trid., Sjedn. VI. De iustific., pogl. 8: DS 1532.
28. Gal 2,20.
29. Usp. 1 Kor 1,2.
30. Usp. Gal 6,10; Kol 1,24.
31. Usp. Ekum. konc. Vat. II., Dog., konst. o Crkvi, Lumen gentium, 50.
32. Usp. 2 Kor 5,18.
33. Usp. 1 Petr 4,10.
34. Usp. Ekum. konc. Vat. II., Dogm. konst. o Crkvi, Lumen gentium, 26; Dekret o svećeničkoj službi i životu, Presbyterorum ordinis, 13.
35. Usp. Ef 4,12.
36. Usp. Lk 15,20.

37. Usp. 1 Petr 2,25.
38. Usp. Ekum. konc. Vat. II., Dogm. konst. o Crkvi, Lumen gentium, 9,12.
39. Usp. Otk 22,17.
40. 1 Iv 5,19.
41. Bula Apostolorum limina, II: AAS 66(1974), 295.
42. Hebr 10,30s.
43. Ekum. konc. Vat. II., Konst. o svetom bogoslužju, Sacrosanctum Concilium, 103.
44. Usp. Iv 15,5; Dj 4,12.
45. Usp. Dogm. konst. o Crkvi, Lumen gentium, 56.
46. Usp. 1 Kor 1,30; 2,2.
47. Usp. Ekum. konc. Vat. II., Dekret o ekumenizmu, Unitatis redintegratio, 12, 2.
48. Usp. 1 Petr 1,ls; Kol 3,1.
49. Iv 3,16.
50. Usp. Ps 133(132), 1; Iv 10,16.
51. Govor kardinalima i članovima Rimske kurije, 3: "L'Osservatore Romano", 24. prosinca 1982.
52. Usp. Enchiridion Indulgentiarum, Normae de Indulgentiis, br. 24,1.
53. Usp. isto, nav. mj., br. 4.
54. Usp. 1 Tim 2,4.
55. Govor kardinalima i članovima Rimske kurije, 11: "L'Osservatore Romano", 24. prosinca 1982.

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Broj: 240/83.

Mostar, 17. ožujka 1983.

Predmet: 1950-a godina našeg otkupljenja- JUBILARNA GODINA

Ovim potičem i pozivam pastoralno svećenstvo da buju sv. Oca Ivana Pavla II "Aperite portas Redemptorem" svi dobro prouče i pokušaju tumačiti posebno u ovim danima kada spominjemo muku i smrt našega Spasitelja. To treba često biti predmet nagovora, propovijedi i poticaja kroz cijelu jubilarnu godinu. Ovu godinu treba shvatiti kao posebni dar Božji, kao izvanrednu prigodu milosti, izmirenja i obraćanja, kao godinu milosti.

Isus je jednom za sve nas umro i ostavio svojoj Crkvi izvore milosti i spasenja. Oni nam uvijek stoje na raspolaganju ali mi nismo uvijek spremni da plijemo iz izvora Spasiteljevih. Zato Crkva preko svojih Pastira u raznim prigodama sa više razloga i snage poziva vjernike na obraćanje, obnovu i pomirenje. U tim prigodama Crkva vlaštu vezanja i odrješivanja dijeli onima koji se kaju i mole veće i potpune oproste grijeha i kazni za grijehu; dijeli im od bogatstva Krista-Glave otajstvenog tijela i od zasluga svetaca.

Zato je potrebno duboko kajanje uz ispovijed i pričest i molitvu po nakani Sv. Oca (barem Očenaš, Zdravo Marijo i Sl. Ocu). Uz sve to potrebno je hodočastiti u katedralu svake biskupije, pa i u zato određene crkve. (O ovome treba vjernike dobro poučiti!)

Dobija se onoliko oproštenja vremenitih kazna koliko se duboko kajemo i odlučujemo unaprijed ne grijesiti. U kajanju onog razbojnika na križu Isus je vidio svu dubinu raskajalog srca, oprostio mu i poveo ga u raj.

Da bi svi što bolje iskoristili milosti Svetе Godine, neka svaka župa obavi pučke misije ili barem dobru duhovnu obnovu od 2-3 dana. Za vrijeme misija ili duhovne obnove, kao i za vrijeme uskrsne i božićne ispovijedi i na blagdan patrona župe u svakoj župskoj crkvi se može dobiti potpuni oprost (sv. ispo- vijed, pričest, molitva na nakanu Sv. Oca). U ostale dane ho- dočašćem u sljedeće crkve: Katedrala-Mostar, Široki Brijeg, Humac, Duvno, Prisoje, Hrasno i Trebinje.

Svetu Godinu će Papa otvoriti 25. III. o.g. u Rimu ot- varanjem Svetih vrata. U našoj katedrali u Mostaru istoga dana to će učiniti i Biskup Ordinarij, a u svim župama to neka učine župnici na blagdan Uskrsa. Sveti Godina traje do Uskrsa 1984.

O posebnim prošlavama Svetе Godinе bit će javljeno naknadno.

Bila svima blagoslovljena, milošću i obraćenjima obilna po zagovoru nebeske Majke Marije, Majke Otkupitelja i Majke svih nas.

+ Pavao, biskup

NEKA SE OVA OKRUŽNICA PROČITĀ VJERNICIMA NA USKRS!

+ Pavao, biskup

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Broj: 261/83.

Predmet: Kolekta na Veliki petak Mostar, 24. ožujka 1983.

Upravo pri završetku pisanja ovog broja našeg Vjesnika stigao je apel prefekta Kongregacije za Istočne Crkve za sudjelovanje u brizi oko prisutnosti Katoličke Crkve na Svetim Mjestima. "Ovaj moj apel - piše kard. Rubin - u korist Svetе Zemlje izgleda danas još aktualniji jer je nadošao 1950. godišnju jubilej Otkupljenja, a taj dogadjaj ne može da u našoj pameti ne pobudi uspomenu na Zemlju u kojoj je Gospodin Isus podnio muku za naše spasenje". U našoj se biskupiji i prije kupila ova kolekta na Veliki petak za uzdržavanje Svetih Mjesta. Moram napomenuti da su neke župe u tome bile neuredne, a neke nisu ni predavale tu kolektu. Nikakva isprika ne može opravdavati.

Ovim zato ponovno skrećem pažnju svim župnicima da svijetu lijepo objasne o čemu se radi, a srce našeg vjernika je za ove potrebe sigurno osjetljivo i bit će darežljivo.

Svima Vama braćo svećenicima kao i Vašim vjernicima naš Otkupitelj za Vaš trud i Vaš dar obilno uzvratio svojom milošću!

+ Pavao, biskup

SVETA KONGREGACIJA
ZA KATOLIČKI ODGOJ

Br. prot.: 54/83/1

Rim, 20. studenoga 1983.

Predmet: Priprema za XX. svjetski dan molitve za
zvanja: 24. travnja 1983. - IV. vazm. nedjelja

Uzoritom i preuzvišenim predsjednicima
biskupskih konferencija
Časnim predsjednicima i predsjednicama
konferencija viših redovničkih poglavara
i poglavaric
Gospodi i gospodama moderatorima sekularnih
instituta

Uzoriti,
Preuzvišeni,
Časni Poglavar i Poglavarice,
Poštovani Moderatori Sekularnih instituta,

Ugodna nam je dužnost saopćiti Vam da će se
XX. svjetski dan molitve za zvanja slaviti 24. travnja
1983. prigodom uobičajene liturgijske proslave IV. vaz-
mene nedjelje.

Zajednički su to najavile Sveta kongregacija
za katolički odgoj i Sveta kongregacija za Istočne
Crkve, za redovnike i sekularne institute, te za evan-
gelizaciju naroda.

S poštovanjem molimo Uzorite i Preuzvišene
predsjednike biskupskih konferencija, da bi to kao i
prošlih godina javili dijecezaškim Ordinarijima, nad-
ležnim biskupskim vijećima, nacionalnim centrima za
zvanja i drugim ustanovama istog cilja.

Ist poziv upućujem Časnim predsjednicima i
predsjednicama konferencija viših redovničkih pogla-
vara i poglavarica, i gospodi moderatorima sekularnih
instituta, da bi s time upoznali osobe i zajednice u
njihovoј nadležnosti.

Cilj Svjetskog dana, toliko poznat u raznim
narodima i biskupijama, ostaje onaj koji su označili
Vrhovni Svećenici: to je za cijelu Crkvu prilika za
razmišljanje i molitvu u korist svih zvanja posebnog
posvećenja: svećenstva, dakovata, redovničkog i misio-
narског života, sekularnih instituta.

Posebne poruke koje su svake godine Vrhovni
Svećenici upućivali Crkvi prigodom Svjetskog dana, sa-
činjavaju dragocjen izvor nauke i pastoralnih nagovora,
ne samo za proslavu toga Dana, već za svako djelo koje
se treba obavljati s dubokom vjerom i ustrajnom rev-
nošću u korist zvanja.

Bitni momenat Svjetskog dana je, uvijek bio:
Euharistijski sastanak, kojemu predsjeda biskup ili
drugi dušobrižnik uz široko sudjelovanje vjernika,
posebno mlađih. U mnogo se slučajeva taj dan pripre-
mao i održavao sa zanimljivim inicijativama: susreti

mladih, molitvena bdjenja, duhovne obnove, programi produbljene kateheze, upotreba sredstava društvenog komuniciranja.

Veoma smo zahvalni osobama i ustanovama koje su, nakon proslave Svjetskog dana, pažljivo dostavile Svetoj Stolici izvještaje i dokumentaciju o ovim korisnim iskustvima.

Već sada iskazujemo našu zahvalnost Uzoritim i Preuzvišenim predsjednicima biskupske konferencije i preuzvišenim pastirima biskupija, časnim redovničkim poglavarima i poglavaricama, gospodi i gospodama moderatorima sekularnih instituta, nacionalnim i dijeczanskim direktorima za zvanja i svim ostalim odgovornima, na brizi kojom će pripremati i proslaviti XX. svjetski dan za zvanja, po nakani Sv. Oca i na korist općoj Crkvi.

S izrazima iskrenog poštovanja i srdačnim pozdravima najodaniji u Gospodinu

William kard. Baum, V.R.

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Broj: 241/83.

Mostar, 17. ožujka 1983.

Predmet: Ordinarijeva poruka za Dan zvanja

Čini se da je manjak zvanja zadnjih decenija trgnuo i probudio mnoge koji su drijemali u Crkvi. Nu daleko smo od željenog i mogućeg. Bog uvijek zove u svoj vinograd, ali zove davao i u svoj. Božjeg poziva i Božje milosti neće pomanjkati. Ali on se služi mnogim pomagačima, i pomagalima, koji mogu pomanjkati. Iz župe u kojoj su se kroz 30 godina izmjenila 3 župnika, ne bi niti jednog duhovnog zvanja. Kada dođe četvrti, kroz četiri godine bi 3 sjemeništarca, a dvije djevojke sa svršenom srednjom školom odošle u samostan. Očito Bog od nas traži pomoćnike u svom radu. Pa, braćo svećenici, dobri katolički roditelji, pomožite Isusu Dobrom Pastiru. Mlade majke, kršćanske djevojke, još pod srcem posvetite neko dijete Bogu.

Marija Majka Crkve i Majka svećenika blagoslovila u tome sav naš rad, čuvala nam naše bogoslove, sjemeništarce, kandidate i kandidatkinje.

Posebna naša briga i molitva neka bude za misijska zvanja i za naše misionare koji su već u Africi. Oni su naš blagoslov i naša molitva.

Pošalji Gospodine puno svetih i vrijednih poslanika u svoju žetuvinu.

+ Pavao, biskup

OVU OKRUŽNICU PROČITATI POD SVETOM MISOM U NAJAVI
DANA MOLITVE ZA ZVANJA 17.IV. o.g.

+ Pavao, biskup

APOSTOLSKA KONSTITUCIJA PRIGODOM PROMULGACIJE NOVOG
KODEKSA KANONSKOG PRAVA

ZAKONE SVETE DISCIPLINE /Sacrae disciplinae leges/

Časnoj braćici
kardinalima,
nadbiskupima
biskupima,
prezbiterima,
dakonima,
ostalim članovima Božjeg naroda

IVAN PAVAO II. BISKUP
sluga slugu Božjih, na vječnu uspomenu

ZAKONE SVETE DISCIPLINE Katolička je Crkva tijekom stoljeća reformirala i obnavljala, čuvajući uviđek vjernost Božanskom Utemeljitelju, te da se oni prikladno usklade sa spasiteljskim poslanjem koje joj je povjereneno. I Nama je bila nakana, dok napokon ispunjavamo očekivanja cijelog Katoličkog svijeta, te na ovaj dan 25. siječnja 1983., određujemo da se izda u javnost obnovljeni Kodeks Kanonskog prava. Dok ovo činimo, naša misao leti na isti onaj dan 1959. u koji je naš predhodnik Ivan XXIII. prvi put dao u javnost vijest da je donio odluku obnoviti važeću materiju kanonskih zakona svečano promulgiranu 1917. na Duhove.

Doduše ova je odluka o obnovi Kodeksa donesena skupa s druge dvije o kojima je Papa govorio onog istog dana, a odnosi se na odluku slavljenja Sinode rimske dijeceze i sazivanja Općeg Koncila. Od ovih dva dogadaja, iako prvi nije usko povezan s reformom Kodeksa, ipak je drugi, tj. Koncil, najvažniji što se tiče našeg predmeta i usko je povezan s njegovim sadržajem.

Ako se upitamo zašto je Ivan XXIII. osjetio nužnost reforme Kodeksa, odgovor ćemo naći u Kodeksu od 1917. Ali postoji i drugi odgovor koji je presudan: činilo se da je reformu Kodeksa kanonskog prava tražio sam Koncil, koji je upravo na Crkvu usmjerio svoje razmišljanje.

Posve je jasno, kada je prvi put dana obavijest o obnavljanju Kodeksa, Koncil je bio potpust za buduća vremena. K tome su se akta njegovog učiteljstva, a osobito njegova nauka o Crkvi, morala završiti između 1962-1965, ipak svi vide da je intuicija Ivana XXIII. bila veoma ispravna i da se njegova odluka, s pravom to treba reći, već izdaleka pobrinula za dobro Crkve.

Stoga je novi Kodeks, koji se danas daje u javnost, nužno zahtijevao predhodni rad Koncila; i premda je bio najavljen s Općim Saborom, ipak Kodeks vremenski

dolazi poslije njega, jer su poslovi, prihvaćeni za njegovu pripravu, mogli započeti tek nakon njegovog završetka, budući da su se trebali temeljiti na Konciliu.

Usmjerujući misao na početak onog puta, tj. na onaj dan 25. siječnja 1959., i na samog Ivana XXIII., začetnika obnove Kodeksa, moramo priznati da je ovaj Kodeks proizašao iz jedne te iste nakane, a to je obnova kršćanskog života; od te je nakane cijelo djele Koncila stvarno primilo svoje odredbe i svoje usmjerenje.

Ako sada usmjerimo razmišljanje na narav rada, koji su predhodili promulgaciji Kodeksa, a isto tako i na način na koji su se vršili, osobito između pontifikata Pavla VI. i Ivana Pavla I., pa sve do danasnjega dana, svakako treba jasno istaknuti da su ovi poslovi bili privedeni kraju osobito k o l e g i j a l n i m duhom, a to se ne odnosi samo na vanjski sastav rada, nego na isti način zahvaća samu bit stvorenih zakona.

Ova kolegijalna nota, koja karakterizira i odlikuje proces postanka novog Kodeksa, posve se slaže s Učiteljstvom i naravi II. vatikanskog koncila. Zato Kodeks ne samo zbog svog sadržaja, nego i u svom postanku očituje nadahnute ovog Koncila, u čijim se dokumentima Crkva, univerzalni sakramenat spasenja (cfr. LG 9,48) prikazuje kao Narod Božji, a njegovo se hirarhijsko ustrojstvo prikazuje da je utemeljeno na Biskupskom kolegiju skupa s njegovom Glavom.

Zbog ovog su razloga Biskupi i Episkopati pozvani da sudjeluju zajedničkim radom u pripravi novog Kodeksa, da polako razvijaju pravne formule kroz tako dugo putovanje, koliko je moguće kolegijalno, koje bi zatim trebale poslužiti upotrebi sveopće Crkve. Kroz sve faze ovog pothvata sudjelovali su u poslovima i stručnjaci, muževi obdareni posebnim znanjem u teološkoj nauci, u povijesti, a najviše u kanonskom pravu, koji su bili pozvani iz svih krajeva svijeta.

Svima danas izražavamo sa svoje strane, pojedinačno i zajednički, osjećaj zahvalnosti.

U prvom se redu pred našim očima pojavljuju pokojni kardinali, koji su stajali na čelu pripravne Komisije: kardinal Petar Ciriaci, koji je posao započeo i kardinal Periklo Felici, koji je kroz mnoge godine vodio put radova, gotovo sve do njihovog cilja. Nādalje mislimo na tajnike iste Komisije: Vlč. g. Jakoba Viliardo, kasnije kardinala, i p. Rajmonda Bidagor DI; obojica su ispunjavajući ovu službu izlili darove svoga znanja i mudrosti, zajedno s njima spominjemo i Kardinale i Biskupe i sve one koji su bili članovi Komisije, Savjetnike pojedinih grupa, koji su bili zaposleni sve od onih godina proučavanja do danas u tako teškom djelu, a Bog ih je u međuvremenu pozvao na vječnu nagradu. Za sve njih diže se k Bogu naša molitva. Drago nam je spomenuti i žive, ponajprije današnjega podpredsjednika Komisije časnog brata Rozalija Castillo Lara, koji je tako dugotrajno marljivo radio

na izvanrednom pathvatu s tolikom odgovornošću, a poslije toga prelazimo na dragog sina Vilhelma Onclin, svećenika, koji je veoma doprinio neumornošću i marljivošću sretnom dovršenju djela, kao i sve one koji su u istoj Komisiji, bilo kao članovi Kardinali, bilo kao Oficijali, Savjetnici i Suradnici u studijdkim grupama ili u drugim službama, dali svoj cijenjeni udio u izradi i dovršenju djela toliko teškog i složenog.

Stoga, promulgirajući danas Kodeks, Mi smo potpuno svjesni, da ovaj akt polazi doduše od Naše pontifikalne vlasti, pa si stoga prisvaja p r i m a t - s k i k a r a k t e r. Ali smo isto tako svjesni da ovaj Kodeks, u svom objektivnom sadržaju, odražava u sebi k o l e g i j a l n u b r i g u za Crkvu sve naše Bratre u Episkopatu, što više radi neke sličnosti s Koncilom, ovaj Kodeks treba smatrati plodom k o l e g i j a l n e s u r a d n j e radi sjednjih sila stručnih ljudi i ustanova razasutih u cijeloj Crkvi.

Drugo je pitanje o naravi Kodeksa kanonskog prava. Da pravilno odgovorimo na to pitanje moramo dozvati u pamet onu dugotrajnu baštinu prava koja se nalazi u knjigama Starog i Novog Saveza iz koje vuče porijeklo cijela pravna i zakonodavna tradicija Crkve kao iz svog prvog izvora.

Krist Gospodin nije uništio bogatu baštinu Zatona i Proroka, koja je polako rasla iz povijesti i iskustva Božjega naroda u Starom Savezu, nego ju je dopunio (cfr. Mt 5,17), tako da, ona pripada baštini Novog Saveza na jedan nov i viši način. Premda sv. Pavao, tumačeći pashalni misterij, uči da se opravdanje ne daje po djelima zakona, nego po vjeri (cfr. Rim 3,28; Gal 2,16), time on ne ukida obvezatnu snagu Dekaloga (cfr. Rim 13,8-10; Gal 5,13-25, 6,2) niti nije važnost discipline u Božjoj Crkvi (cfr. 1 Kör pogl. 5 i 6). Tako nam novozavjetni spisi daju da sve više shvaćamo važnost discipline i pomažu nam da bolje shvatimo kako je ona usko spojena sa spasiteljskim karakterom evandeoske poruke.

Kad je toče tako, dovoljno je jasno da svrha Kodeksa nije, da nadomjesti vjeru, milost, karizmu i osobito ljubav u životu Crkve. Naprotiv svrha Kodeksa je stvoriti takav red u crkvenoj zajednici, koji daje osobitu zaštitu ljubavi, milosti i karizmi i istovremeno olakšava njezin organski razvitak u životu i crkvene zajednice i pojedinih ljudi koji joj pripadaju.

Kodeks, kao glavni zakonodavni dokument Crkve utemeljen je na pravoj i zakonodavnoj baštini Objave i Tradicije, smatra se nužnim sredstvom za osiguranje reda i u individualnom i u socijalnom životu i u samoj aktivnosti Crkve. Stoga, osim posjedovanja temeljnih elemenata hijerarhijske i organske strukture Crkve, koju je želio njen Božanski Utemeljitelj ili koja se temelji na apostolskoj tradiciji ili je u svakom slučaju veoma stara, a uz to posjeduje temeljne principe koji upravljaju izvršenje trostrukе službe koja je

povjerena samoj Crkvi, Kodeks mora odrediti neka pravila i norme ponašanja.

Kodeks kao sredstvo u potpunosti odgovara naravi Crkve koja se osobito iznosi preko učiteljštva II. vatikanskog koncila općenito i na poseban način preko njegove ekleziološke nauke. Što više, novi se Kodeks na određen način može shvatiti kao veliki napor prenošenja na kanonski način nauke, odnosno koncilске ekleziologije. Ako je pak nemoguće savršeno provesti kanonsku sliku Crkve na kanonski jezik, ipak u toj slici Kodeks mora uvijek naći, koliko je to moguće, svoju osnovnu palaznu točku.

Odatle proizlaze neke temeljne norme koje moraju voditi cijeli novi Kodeks, doduše u granicama njemu vlastite materije i njegovog jezika koji je s njom povezan. Što više moglo bi se tvrditi da odatle proizlazi karakter, komplementarnosti koju Kodeks predstavlja u odnosu na nauku II. vat. koncila, što se na poseban način odnosi na dvije Konstitucije: dogmatsku (LG) i pastoralnu (GS).

Iz tog slijedi, da ono što sačinjava temeljnu "novost" II. vat. sabora, po liniji kontinuiranosti sa zakonodavnim tradicijom Crkve, osobito s obzirom na njegovu ekleziološku nauku, sačinjava na isti način i temeljnu "novost" u novom Kodeksu.

Među elementima, koji izražavaju pravu i vlastitu sliku Crkve, treba osobito istaknuti ove: nauku prema kojoj se Crkva prikazuje kao Božji Narod (cfr. LG 2), a hijerarhijska vlast kao služenje (ibd. 3), osim toga nauku koja prikazuje Crkvu kao "zajednicu" pa stoga određuje međusobne odnose koji moraju postojati između mještane i opće Crkve i između kolegijalnosti i primata; osim toga nauku po kojoj svi članovi Božjega Naroda, na sebi vlastit način, participiraju na Kristovoj trostrukoj službi, tj. svećeničkoj, proročkoj i kraljevskoj. Ovoj se nauci dodataje i ona koja se odnosi na dužnosti i prava vjernika, pojmenice laika; i napokon obaveza koju Crkva mora ispuniti prema ekumenizmu.

Ako je dakle II. vat. koncil iz blaga Tradicije iznio novo i staro, a njegova je novost sadržana u upravo nabrojenim elementima, onda je jasno da Kodeks mora odražavati onu istu notu vjernosti u novini i novine u vjernosti, te joj se prilagoditi na vlastitim području i u svom posebnom načinu izražavanja.

Novi Kodeks kanonskog prava izlazi na svjetlo dana u vremenu u kojem Biskupi cijele Crkve ne samo traže njegovu promulgaciju nego je požuruju u upornošću i gotovo s nestrpljivošću.

Zaista, Kodeks, kanonskog prava je krajnje nužan za Crkvu. Budući da je ustanovljena kao socijalno i vidljivo tijelo, Crkva treba norme zato: da njezina hijerarhijska i organska struktura bude vidljiva; da se prikladno uredi vršenje službi koje su joj od Boga povjerene, osobito služba svete vlasti i dijeljenja sakramenata; da se urede međusobni odnosi vjernika prema pravednosti, utemeljenoj na ljubavi; da se zagarantira-

OKRUŽNICE BISKUPSKOG ORDINARIJATA MOSTAR

Broj: 242/83

Predmet: Blagoslov i posveta ulja na Veliki četvrtak
Mostar, 17. ožujka 1983.

Blagoslov i posveta ulja bit će u katedrali
u Mostaru na Veliki četvrtak pod koncelebriranom
Svetom Misom koju će imati i predvoditi naš Ordinarij.
Sveta Misa Chrismatis počet će u 9.00 sati.
Uz Biskupa Ordinarija u koncelebraciji imaju sudjelovati
slijedeći svećenici:

don Andelko BABIĆ, katedralni župnik i dekan
mostarskog dekanata,
fra Zdenko KARAČIĆ, župnik Čitluka i dekan
broćanskog dekanata,
fra Dobroslav BEGIĆ, župnik Drinovaca i dekan
donjobekijskog dekanata,
fra Ante PERKOVIC, župnik i gvardijan u Ouvnu
i dekan duvanjskog dekanata,
fra Viktor KOSIR, župnik na Posušju i dekan
gornjobekijskog dekanata,
fra Dane KARAČIĆ, župnik i gvardijan na Humcu i
dekan nahijskog dekanata,
fra Zdenko GALIĆ, župnik i gvardijan na Širokom
Brijegu i dekan širokobriješkog dekanata,
don Aleksandar BORAS, župnik u Něumu i dekan
trebinjskog dekanata,
don Matija PULJIĆ-VIDIĆ, župnik u Stocu i dekan
stolačkog dekanata,
don Petar LEVENTIĆ, župnik Vira,
don Ante BEREK, župnik Aladinića,
don Mihovil ZRNO, župnik Drežnice.

Asistencija Biskupu:

- kapelan iz samostana Humac
- don Ilija DRMIĆ

Za sveta ulja:

- kapelan iz samostana Široki Brijeg
- don Ante PAVLOVIĆ, kapelan u Dračevu, i oni
će nakon mise dijeliti sveta ulja svećenicima za njihove župe.

Preporučujem i pozivam sve svećenike da taj
dan dođu u Mostar jer je to naš svećenički dan. Svi
koji žele mogu sudjelovati u koncelebraciji, ali napominjem da je potrebno ponijeti misnu robu, osim onih
koji su ovdje navedeni, jer će za njih biti pripremljena u katedralnoj sakristiji. Molim Vas da budete
točni i da dodete na vrijeme za Svetu Misu. Ovi koji
će biti u užoj asistenciji, potrebno je da dodete
15 min. prije početka Mise u sakristiju radi spremanja.

Sve prisutne svećenika toga dana u katedrali
pozivam na zajednički objed iza Mise, koji će biti u pro-

storijama katedralnog župskog centra. U slučaju da netko od ovđe navedenih svećenika toga dana ne mogne doći u Mostar neka na vrijeme nađe sebi zamjenu i da to javi na tajništvo Ordinarijata. Svi oni koji budu sudje-lovali u Misi Chrismatis mogu poslije podne u svojim župama opet imati Svetu Misu tj. binirati. Kod Mise Chrismatis obnovit ćemo i svoja svećenička obećanja koja smo dali Crkvi kad svoga svećeničkog ređenja.

Svaki župski ured iz crkvene kase plaća 200,- ND prigodom godišnjeg srađivanja računa na Ordinarijatu.

+ Pavao, biskup

Broj: 243/83.

Predmet: Anticipacija uskrsne vigilije

Onim župama koje su imale dozvolu za anticipaciju uskrsne vigilije, a ukoliko razlozi radi kojih je dozvola bila podjeljena i dalje postoji, daje se dozvola i za ovu tekuću godinu, bez potrebe da se molba pismeno obnavlja od strane istih župskih ureda.

+ Pavao, biskup

Broj: 244/83.

Predmet: Novi taksovnik misnih stipendija

Ordinariji Vrhbosanske crkvene pokrajine sastali su se ovih dana i zaključili da se revidira taksovnik iz 1980. god. Za neke takse morat će se čekati odobrenje iz Rima (c. 1507. par. 1.) pa će tada biti objavljen cijeli novi taksovnik. Novi taksovnik misnih stipendija stupa na snagu odmah i važi kako slijedi:

1.- TIHE MISE:

- o b i č n a ..... 250,- ND
- v e z a n a, tj. fiksirana
za dan i sat. 300,- ND.

2.- PJEVANA MISA..... 500,- ND.
- od toga: celebrantu..... 350,- ND.
- crkvi..... 50,- ND.
- zboru ..... 100,- ND.

N a p o m e n a: Ovih se taksa imaju držati i izuzeti redovnici i nikome NIJE DOPUŠTENO tražiti više od navedenog iznosa (c. 831). Zloporaba je ako netko naplaćuje brzu misu, a stranka ne traži određeni dan, a isto tako ako se uzimaju samo "brze" ili samo "pjevane" mize, pogotovo ako se ne pjeva ono što se traži da se pjeva pod "pjevanom" misom. Višak misnih intencija treba predati Ordinarijatu najkasnije do 15. travnja o.g.

+ Pavao, biskup

Broj: 245/83.

Predmet: Ovogodišnji kanonski pohod župama i djeleženje sakramenta Potvrde mladeži

Ove godine obavit će se kanonski pohod i podijeliti će se sakramenat Potvrdu slijedećim župama naših biskupija:

1.	10. travnja	- Trebinje
2.	17. travnja	- Široki Brijeg
3.	24. travnja	- Sutina
4.	1. svibnja	- Grljevići
5.	8. svibnja	- Hrasno (proslava Kraljice mira)
6.	15. svibnja	- Polog
7.	22. svibnja	
8.	29. svibnja	- Kruševac
9.	5. lipnja	- Studenci
10.	12. lipnja	- Šipovača-Vojnići
11.	19. lipnja	- Raskrižje
12.	26. lipnja	- Gradina
13.	2. srpnja	- Jare
14.	9. srpnja	- Ladinac
15.	16. srpnja	
16.	23. srpnja	
17.	30. srpnja	- Đurđevac
18.	6. srpnja	- Duvno
19.	13. srpnja	- Vinjani Herceg.
	31. srpnja	- Zagorje

Dolazak u župe u kojima će biti krizma planiran je dan prije krizme, jer svakako želim u svakoj župi ostati više od jednoga dana tako da će neydje biti dolazak dan ranije ili odlazak dan kasnije. Prigodom ovakvih dolazaka u župu želio bih posjetiti bolesnike koji su već duže nepomični. Poželjno je da već na Veliki četvrtak župnici župa u kojima će biti krizma dostave prijedlog programa za te dane. Poslije dočeka neka bude planirana provjera poučenosti krizmanika. Pregled propisanih knjiga i ostalog Ordinarij može tada ili ranije povjeriti kojem svećeniku. Za pregleđ je potrebno pripremiti sve matice župe, knjige milostinja, glavna knjiga župske blagajne, knjigu protokola i arhiv župe, knjigu župske kronike, a u crkvi misno ruho, čuvanje Presvetoga i sveta ulja.

Za krizmane cedulje Ordinariji Metropolije su odredili takšu od 200,-ND od čega 50% pripada župniku, a 50% se predaju Ordinariju.

Za sve krizmanike, njihove roditelje i kumove, za sve koji ih katehižiraju i za sakramenat Potvrde pripremaju u svemu moli Božji blagoslov uz pozdrav u Gospodinu.

+ Pavao, biskup

I M E N O V A N J A

Mons. Dr Franjo KUHARIĆ - KARDINAL

U prvoj generalnoj audijenciji 1983. god., u srijedu 5. siječnja, Ivan Pavao II. bio je najavio za 2. veljače saziv drugog konzistorija svoga pontifikata (prvi je bio 30. lipnja 1979.) u kojem će konzistoriju imenovati 18 novih kardinala i među njima, četvrtoga po redu, nadbiskupa metropolitu zagrebačkoga mons. dr Franju KUHARIĆA

++++++

Novi hrvatski kardinal, nadbiskup metropolita zagrebački mons. Franjo Kuharić, rođen je 15. travnja 1919. u Gornjem Pribiću kod Krašića u nadb. zagrebačkoj, kao trinaesto i najmlade dijete svojih roditelja. Njegovi su roditelji bili zemljoradnici.

Osnovnu školu je pohađao u rodnom mjestu. Od 1931-39. polazio je Nadbiskupsu klasičnu gimnaziju u Zagrebu gdje je i maturirao. Od 1939-45. studirao je filozofiju i teologiju na Bogoslovnom fakultetu u Zagrebu.

Za svećenika je zaređen 15. srpnja 1945. po zagrebačkom nadb. dr Alojziju Stepincu.

Kao svećenik obavljao je slijedeće službe:

Bio je deset mjeseci u župi Radoboj. Od god. 1946-1957. upravljao je s dvije župe: Rakov Potok i Sveti Martin pod Okićem. Jedno vrijeme upravljao je i s trećom župom: Sv. Marija Okićka zbog pomanjkanja svećenika. Od 1957-1964. bio je župnik u gradskoj župi Samobor.

15. veljače 1964. imenovan je pomoćnim biskupom zagrebačkog nadbiskupa dr Franje Šepera. Za biskupa je posvećen 3. svibnja 1964. Nakon odlaska njegove uzoritosti kardinala Franje Šepera u Rim za Prefekta Sv. Kongregacije za nauk vjere 1969. godine bio je imenovan apostolskim administratorom zagrebačke nadbiskupije. 16. lipnja 1970. imenovan je zagrebačkim nadbiskupom. Iste godine u mjesecu rujnu izabran je za predsjednika Biskupske konferencije Jugoslavije s mandatom na pet godina. Za istu je službu bio biran i za drugo i za treće petogodišnje razdoblje.

Prije Koncila bio je nadbiskup glavnog grada Hrvatske i hrvatski metropolit ipso facto predsjednik Biskupske konferencije.

1970. godine primio je počasni doktorat iz teologije na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. Iste godine imenovan je počasnim članom Međunarodne papinske Marijanske akademije.

1974. izašla je njegova knjiga pisama i nagona vora svećenicima "Hodajmo u istini".

Saznavši za vijest o imenovanju mons. dr Franje Kuharića za kardinala i naš je Ordinarij, zajedno sa našim umirovljenim biskupom, a sada nadbiskupom dr Petrom Čulom, posao telegramsku čestitku -

ISKRENO ČESTITAMO VELIKO IMENOVANJE, BILO NA KORIST I PONOS CRKVE I HRVATSKOGA NARODA.
PRATIMO VAS ISKRENIM ŽELJAMA I MOLITVAMA.

Nadbiskup dr Petar Čule i biskup Pavao Žanić

27. veljače o.g. bila je u zagrebačkoj katedrali proslava kardinalata sa biskupima, svećenicima, sa vjernicima, prijateljima i znancima trećeg poslijeratnog kardinala u našoj dom vinskoj Crkvi.

Sama svečanost proslave započela je dan ranije u subotu 26. veljače u Bogoslovnom sjemeništu, u dvorani "Vijenac" sa svečanom akademijom kojoj je prisustvovao veliki broj uzvanika, iza koje je za prisutne goste u Nadbiskupskom dvoru priređen prijem.

Središnja proslava bila je u nedjelju 27. veljače u zagrebačkoj katedrali. Na ovoj rijetkoj svečanosti sudjelovalo je oko 300 svećenika, 25 nadbiskupa i biskupa, apostolski pronuncij nadb. Michele Cecchini, više stotina časnih sestara i veliko mnoštvo vjernika (neki procjenjuju do 15.000 vjernika). Na ovoj proslavi sudjelovao je i naš biskup mons. Pavao Žanić koji je novoga kardinala pozdravio u svoje ime, u ime našeg nadbiskupa dr Petra Čule, svećenstva i čitave Hercegovine.

Prigodnu je homiliju držao sam kardinal u kojoj je posebno razvio misao o slobodi koja je najveća vrijednota svakoga društva. Govorio je zahtjevno u ime Evangelja, odlučno u ime istine i ljubavi. Među ostalim spomenuo je vojnike, bolesnike, stare u domovima i zatvorenike kojima bi trebalo omogućiti susret sa svećenicima - primanje sakramenata.

Svečanost je završila pjesmom "Tebe Boga hvalimo", a na kraju je počaćena i Domovina koja nam je dala novog kardinala, himnom "Lijepa naša".

Neka ime našeg novog Kardinala budě upisano u srca svih nas, ali posebno upišimo njega i njegovo služenje Crkvi i narodu u Srce Božje i Srce Bogorodice Marije, da nam ta dva Srca čuvaju našeg Kardinala, Pastira i Oca - za blagoslov i sreću Crkve i Domovine.

ZIVIOL NA MNOGAJ LJETA!

O. Slavomir MIKLOVŠ - novi grkokatolički
biskup križevačke eparhije

Dne 1.II. 1983. papa Ivan Pavao II. imenovao je o. Slavomira Miklovša križevačkim biskupom. Novoimenovani biskup, po narodnosti Rusin, rođen je 1934. god, za svećenika zaređen 1964. god. Svršivši studije na Bogoslovskom fakultetu u Zagrebu o. Slavomir vrši razne dužnosti - od kapelana do župnika. Vršio je dužnost duhovnika u grkokatoličkom sjemeništu u Zagrebu, a 1. rujna 1978. biva imenovan za kancelara križevačke eparhije.

Novi biskup bit će posvećen u najvećoj grkokatoličkoj župi u Ruskom Krsturu dne 25. ožujka, na Blagovijest. Glavni posvetitelj bit će tajnik Svetе Kongregacije za istočne Crkve biskup Miroslav Marusyn. Ustoličenje novog biskupa bit će na duhovski nedjeljak dne 23. svibnja u križevačkoj katedrali.

Novom biskupu križevačkom naše čestitke i molitve da ga u njegovoj teškoj i odgovornoj zadaći po zagovoru Presvete Djevice prati Božji blagoslov!

Novoimenovanom biskupu križevačke eparhije naš je Ordinarij zajedno sa nadb. Čulom uputio za njegovu posvetu telegramsku čestitku.

" # \$ % & " # \$ % & " # \$ % & " # \$ % & " # \$ % & "

Z A M O L J E N I - P R E P O R U Č U J E M O

- Luce LAURAND: Sveti Tarzicije, u izdanju Župskog ureda Đakovački Selci, a u prijevodu Dr Srećka Bošnjaka. Naručuje se kod Župskog ureda 54415 ĐAKOVAČKI SELCI (U pripremi je izdanje knjižice od Andre FAUVELLE: Znam, kome sam povjerovao, u prijevodu Dr Srećka Bošnjaka).
- Eugene Engel: Zašto haš ja? - Knjiga je izišla u izdanju Župskog ureda Slavonski Brod II a govori o tajni trpljenja. Preveo: Dr Srećko Bošnjak. Narudžbe - Župski ured Kumičićeva 16 55000 Slavonski Brod Preporučujemo i XX. izdanje Molitvenika fra Andela Nuša u izdanju Provincijalata Herceg. franj. provincije M. Gupca 14 79000 Mostar.

" # \$ % & " # \$ % & " # \$ % & " # \$ % & " # \$ % & "

VIJESTI - - - DOGADAJI - - - KRONIKA

---

25. siječnja 1983.

- Sveti Otac u generalnoj audijenciji je najavio da će 2. veljače imenovati nove kardinale. Među imenovanima je i zagrebački nadbiskup mons. Franjo Kuharić, što je izazvalo val oduševljenja među Hrvatima u domovini i u inozemstvu, jer je to veliko priznanje i čast našem narodu.

9. siječnja 1983.

- Ordinarij je posjetio župu Kruševo i imao Misu za vjernike u župskoj crkvi.

25. siječnja 1983.

- Sveti je Otac konstitucijom "Sacrae disciplinae leges" proglašio novi Kodeks - Zakonik kanonskog prava koji će stupiti na snagu na I. nedjelju Došašća ove godine.

6. veljače 1983.

- na proslavi sv. Vlaha u Dubrovniku biskup mons. Pavao Žanić, predsjedao je koncelebriranoj svetoj misi i održao zapaženu propovijed. Na hodočašću je bilo 9 autobusa iz Hercegovine. Ovom se prilikom Ordinarij sastao s poglavari-m sjemeništa u Dubrovniku, gdje borave naši sjemeništarci pa je i s njima razgovarao.

15. veljače 1983.

- Ordinarij je prisustvovao sastanku Biskupa naše Metropolije u Sarajevu.

16. veljače 1983.

- (Pepelnica) pokorničkom bogoslužju u katedrali, na poziv Biskupov, odazvalo se oko 80 svećenika, dijecezanskih i redovničkih. To je veoma lijep broj obzirom na loše vrijeme koje je tada vladalo. Nagovor je imao p. Antun Weissgerber, profesor na bogosloviji u Sarajevu. Pod koncelebriranom svetom misom Ordinarij je zahvalio svećenicima na tako lijepom odazivu. Poslije svete mise bio je bratski objed u duhu pokore: kruh i voda.

17. veljače 1983.

- sastanak dijecezanskih direktora Papinskih misijskih djela u Sarajevu. Našu je biskupiju zastupao tajnik don Ante Luburić. On je tom prilikom predao i našu misijsku kolektu u iznosu od 700.000,- ND.

20. veljače 1983.

- Ordinarij je posjetio župu Stjepan Krst i tom zgodom imao misu i propovijed u župnoj crkvi.

24. veljače 1983.

- Ordinarij u pratnji tajnika i župnika župe Stolac don Mate Puljića posjetio je Predsjednika općine Ljubinje i razgovarao o obnovi katoličke crkve u Ljubinju.

26-27. veljače 1983.

- Ordinarij je sudjelovao na proslovu kardinalata kardinala Kuharića u zagrebačkoj katedrali.

6. ožujka 1983.

- Ordinarij je bio u župi Stolac i imao misu i propovijed u župnoj crkvi na poziv župnika.

7. ožujka 1983.

- Ordinarij je posjetio našeg bolesnog svećenika don Josipa Serdarušića koji se lijeći u Ortopedskoj bolnici u Biogradu na moru. Preporučamo braći svećenicima našeg bolesnog brata u molitve.

9. i 10. ožujka 1983.

- bilo je polaganje zakazanih jurisdikcijskih ispita. Ispiti su protekli u lijepom redu i većina je veoma dobro pripremila propisanu ispitnu građu. Ispitim se nisu odazvali fra Slavko Antunović, fra Marko Jurčić i fra Stojan Zrno.

11. ožujka 1983.

- Ordinarij je oputovao preko Zagreba u Rim - "ad limina". Osim ove propisane posjete Ordinarij je sudjelovao i u radu sjednice Pro non Credentibus.

ORDINARIJEV POHOD "AD LIMINA APOSTOLORUM"

Ovih je dana naš Ordinarij obavio svoj posjet i "ad limina", pohod na grobove apostolskih prvaka sv. Petra i Pavla u Rimu i sretno se vratio u domovinu. O tom boravku druge skupine naših biskupa u Rimu i o njihovu susretu sa Svetim Ocem Ivanom Pavlom II., sigurno ste slušali izvještaje koje je davao Radio Vatikan. Zbog aktualnosti ovoga dogadaja ovdje donosimo pozdrav nadbiskupa Alojza Šuštara, podpredsjednika BKJ koji je u ime naših biskupa pozdravio Svetog Oca, a zatim poruku i upute Svetog Oca upućene našim biskupima, a preko biskupa i svima nama.

Sveti oče,

spošljivo in prisrčno Vas, kot podpredsednik jugoslovenske škofovske konference pozdravljam v imenu druge skupine jugoslovenskih škofov in v svojem imenu ob našem obisku ad limina apostolorum. V tej skupini so škofje vrhbosanske cerkvene pokrajine, sarajevski nadškof in metropolit Marko Jožinović, škof Alfred Pichler iz Banja Luke, škof Pavao Žanić iz Mostarja in škof Joakim Herbut iz Skopja s svojim pomožnim škofom Nikolo Prela iz Prizrena. Dalje je z nami barski nadškof Petar Perkolić, ki ima zgodovinski naslov primas Srbske in je immediate subiectus Sanctae Sedi, škof Severin Pernek iz Dubrovnika, čigar škofija je v splitsko-makarski cerkveni provinci, in škof Tamas Jung iz Zrenjanina, apostolski administrator jugoslovenskega Banata. Končno smo tej skupini škofje iz Slovenije, koprski škof Janez Jenko, mariborski škof Franc Kramberger ter z menoj ljubljanski pomožni škof Stanislav Lenič. Ljubljanska metropolija, ki opsega vso Slovenijo na severu Jugoslavije, je sicer po kanonični ustanovitvi najmlajša, saj je nastala šele leta 1968, po vernosti in zvestobi Bogu in Cerkvi ter Vam, sveti oče, pa v zgodovini in danes nikakor nočé biti zadnja in najmanjša v vesoljni Cerkvi. Naša skupina škofov od skrajnega zahoda do skrajnega vzhoda Jugoslavije, od severa do juga, različnih narodnosti in jezikov, kultur in celo obredov v malem predstavlja našo domovino Jugoslavijo in katoliško Cerkev v teji državi tako raznolikih narodov in narodnosti, kultur, jezikov in ver.

Sveti oče! Najprej Vam v imenu vseh navzočnih izražam svoje veselje in veselje vseh naših duhovnikov, redovnikov in redovnic ter drugih vernikov, da ste se srečno vrnili s težkega in napornega apostolskega potovanja po Srednji Ameriki. Spremljali smo Vas s svojimi molitvami. Iskreno se Vam zahvaljujem za Vaše oznanjevanje evanđelija v srednjeameriških državah, za Vaše pričevanje

za Kristusa ter za Vaše prizadevanje za socijalno pravčnost, za svobodo in spoštovanje človekovih pravic ter za mir med različnimi skupinami, ljudstvi in državami. Bog naj Vaše delo obilno in mu da bogate in trajne sadove.

O splošnem položaju Cerkve v Jugoslaviji ste prejeli že veliko poročil. Prva skupina škofov pod vodstvom predsednika jugoslovanske škofovske konference, zagrebškega nadškofa kardinala Franja Kuharića, Vam je o tem še šosebej poročila in sami ste v svojem govoru v skupni avdenci 19. februarja letos nakazali nekatera vprašanja in dali smernice zá naše delo in za življenje Cerkve v Jugoslaviji. V osebnih pogovorih ste spoznali probleme, težave in upanja posameznih škofij. Zato dovolite, da Vam le za cerkveno pokrajino Slovenijo, ki zaradi enetnega jezikovnega in kulturnega področja sestavlja posebno etnično enoto, kratko omenim nekatere stvari.

Poleg težav in upanj katoliške Cerkve v Jugoslaviji na splošno, o katerih je bil govor že tudi pri prvi skupini naših škofov, naj za Slovenijo omenim tri velike naloge, ki so naša velika skrb, a tudi naše upanje: družina - mladina ter duhovniški in redovniški poklici ter sodelovanje laikov v Cerkvi. Po zadnji škofovski sindici in po Vaši apostolski spodbudi Familiaris consortio je zavest skrbi za družine, ki živijo v izredno težkih razmerah, postala še bolj živa. Tudi mladina se nahaja pred pred novimi verskimi, ideološkimi, etičnimi, človeškimi, družbenimi, gospodarskimi ter poklicnimi nalogami. Ne le svetovno leto mladine 1. 1985, ampak tudi naše vsakdanje razmere nas spodbujajo, da se za mladi rod posebej zavzamemo.* Za pastoralno leto 1984/85 pripravljamo posebno leto poklicev, da bi čim več mladih pridobili za služenje v Cerkvi, za služenje Bogu in ljudem, bodisi kot duhovniki, redovniki in redovnice, bodisi kor verni in zavzeti laiki. Upamo, da bo sveto leto odrešenja tudi za Cerkev v Sloveniji in Jugoslaviji pomenilo veliko milost in poseban božji blagoslov.

Slovenski narod je majhen, niti dva milijona ljudi ne šteje v matični domovini, a več sto tisoč naših rojakov živi drugod po svetu, po Evropi, v Kanadi, USA, Argentini in Avstraliji. Ne moremo se ponašati s posebnimi zgodovinskimi ali sedanjimi dogodki in osebnostmi v svetovnem merilu. Bogu in našim prednikom pa smo hvaležni, da smo pod posebnim varstvom božje Matere Device Marije, ki jo naš narod zelo časti, skozi več kot 1100 let ohranili dragoceno dediščino sv. Cirila in Metoda, zavetnikov ljubljanske nadškofije in sozavetnikov Evrope, katoliško vero in narodno kulturo, zvestobo Cerkvi in življenjsko moč malega naroda kljub vsem težavam in nevarnostim v zgodovini in danes. Veseli smo, da je mogel naš mali narod dati v zgodovini in danes dajati še danes svoj poseben prispevek tudi vesoljni Cerkvi v misijonih in drugod po svetu ter kulturnemu, socialnemu in gospodarskemu razvoju človeške

*Duhovniški in redovni ter misijonski poklici so tudi pri nas nazadovali.

družbe v Evropi in na drugih celinah. Naši trije svetniški kandidati, misijonski škof Frederik Baraga, ki je v preteklem stoletju deloval med Indijanci v Severni Ameriki, mariborski škof Anton Martin Slomšek, ki ima velike zasluge za ohranitev in razvoj vere in narodne kulture med slovenskim narodom v prejšnjem stoletju, in Janez Čnidovec, ki je v prvi polovici našega stoletja izredno požrtvovalno deloval v diaspori kot škof v Skopju, so posebne priče življenske moči Cerkve na Slovenskem. Trdno upamo, da jih bo Cerkve, Bog daj, da kmalu, tudi uradno razglasila za svetnike. Prav tako smo Bogu hvaležni, da moremo v svoji domovini in v svoji domači Cerkvi tudi danes odkrivati in doživljati vedno nova močna znamenja vernosti, poštenosti in zvestobe, ki nam dajejo upanja za razvoj verskega in cerkvenega življenja v enakopravnem, svobodnem, mirnem in plodnem sožitju in sodelovanju z vsemi ljudmi v naši domovini.

Ob koncu devolite, sveti oče, da Vam ponovno izrazim našo veliko željo in naše prisrčno vabilo: pridite nas obiskat, pridite tudi k nam v Slovenijo, v Ljubljano in k Mariji Pomagaj na Brezje, pridite, da nas potrdite v veri, upanju in ljubezni, v krščanskem življenu in v zvestobi Kristusu in njegovi Cerkvi.

V imenu vseh navzočnih škofov, naših duhovnikov, redovnikov in redovnic ter drugih vernikov Vam, sveti oče, izražam naše globoko spoštovanje, naše iskreno vdanost in zvestobo, naše pokorščino in ljubezen in Vas prosim, blagoslovite nas, blagoslovite naše škofije, naše verниke in vse naše ljudstvo v domovini in po svetu.

Papin nagovor drugoj grupi (18 biskupâ) naših biskupa koji su bili u pohodu "ad limina"

Draga braćo u Episkopatu!

1. Ovih dana ste došli u Rim u posjetu ad limina Apostolorum da počastite grobove Apostola i Mučenika Petra i Pavla i da se sastanete s Petrovim nasljednikom. Bila mi je posebna radost razgovarati sa svakim od vas u privatnoj audijenciji u kojima ste mi očitovali radosti, nade, zauzetosti, kršćanski žar, a isto tako ujedno i probleme, brige i poteškoće mjesnih Crkava, koje su u različitim nacijama i republikama povjerene vašoj brizi, a to su crkvene pokrajine Ljubljane i Sarajeva, Barska nadbiskupija, Dubrovačka biskupija i Administratura Banat.

Primam vas s veseljem i zahvaljujem vam na posjeti; zahvaljujem također mons. Alojziju Šuštar, nadbiskupu ljubljanskom, koji je kao vicepredsjednik BKJ ovom prilikom u ime svih vas izrazio vaše osjećaje.

Ovom zgodom želim se sjetiti također i vaše subraće, pastira ostalih biskupija Jugoslavije, koje

sam sve skupa istom prilikom primio 18. veljače, moje riječi su ustvari samo idejni produžetak onoga što sam rekao njima prilikom tog susreta. Očitujući svoj bratski i srdačni pozdrav vama upućujem ga također svećenicima, redovnicima, redovnicama, sjemeništarcima i vjernicima vaših biskupijskih zajednica i cijele Jugoslavije također kao znak zadovoljstva poradi njihovog svjedočenja za primjerno prijanjanje uz Evandeosku pöruku, koje je tako duboko ukorjenjeno da ponekad dostiže autentične oblike heroizma.

2. Ova vaša prisutnost u centru katoličanstva bila bi i u stvari jest manifestacija povezaniosti crkvenog zajedništva, koje postoji između vas i Rimskog Prvosvećenika; vi želite konkretno potvrditi riječi II. vat. sabora: "Rimski Biskup kao Petrov nasljednik trajno je i vidljivo počelo i temelj jedinstva kako biskupa tako i mnoštva vjernika. Pojedini su pak biskupi vidljivo počelo i temelj jedinstva u svojim posebnim Crkvama, oblikovanim na sliku opće Crkve, u kojima i od kojih je sastavljena jedna i jedina Katolička Crkva. Stoga pojedini biskupi predstavljaju svoju Crkvu, a svi zajedno s Papom cijelu Crkvu u vezi mira, ljubavi i jedinstva" (LG 23).

Ovo "u vezi mira, ljubavi i jedinstva" treba biti uvijek dublje potkrijepljivano i življeno na svim razinama unutar pojedinih biskupija kroz promicanje stalnog, ustrajnog, iskrenog dijaloga, plodnog i bratskog između biskupa i svećenika biskupijskih i redovničkih; upravljan uvijek od pastira biskupijske zajednice a uvijek s ciljem da se postigne istinsko i autentično duhovno dobro vjernika.

Ovaj dijalog između biskupa i njegovih svećenika dobiva također na osobitoj važnosti jednog jasnog razvijanja "pastoralala zajedno". Biskupi - tako nam je savjetovao II. vat. sabor - "Posebnom ljubavlju neka susreću svećenike, kao one koji dijelom preuzimaju njihove zadaće i brige i koji ih svakodnevno revno izvršuju. Njih treba da smatraju kao sinove i prijatelje. Neka zato budu spremni da ih saslušaju i da u povjerljivu saobraćaju s njima promiču sveukupno pastoralno čjelo čitave biskupije" (CD 16).

Analogan, bratski dijalog neka bude nastavljen i pojačavan od pastira biskupija sa svećenicima redovnicima kao i sa drugim redovnicima, kako s muškim tako i sa ženskim. Svi su redovnici dužni, u skladu s pozivom svakog Instituta, svojski i sa svom marljivošću raditi na izgradnji i rastu Mističnoga Tijela Kristova i na dobro pojedinačnih Crkava (usp. CD 33). Neka se promiče jedna uredna suradnja kako između različitih redovničkih Instituta tako također između njih i biskupijskog klera na način kako bi djela i apostolska aktivnost bili dobro uskladeni; to ovisi osobito od nadnaravnog nadahnuća uma i srca, koje je ukorjenjeno i utemeljeno na ljubavi (usp. Ibid. 35 br. 5). Nedavni dokumenat "Mutuae relationes" dao je precizne i konkretnе upute u tom smislu.

Takov oblik dijaloga treba biti promican također i između drugih biskupija Jugoslavije kako bi se među svima razvila jedna aktivna, konstantna, velikodušna solidarnost da bi one, u kojima Crkva živi skoro u uvjetima "dijaspore", mogle računati na pomoć u osobljju i materijalno od onih biskupija u kojima su katoličke zajednice puno naprednije što se tiče broja vjernika, svećenika, redovnika.

3. Kao "Očevi i Pastiri" vaših biskupijskih zadržavnica nastavite se zauzimati osvježenom jačku, za one inicijative i za ona sredstva i metode pastoralala koji će promicati bolje plodove kršćanskog života. U tom smislu bit će potrebno pridati primarnu važnost katehezi osobito djece, adolescenata i mladih. O tome sam govorio u Apostolskoj pobudnisi o katehezi u našem vremenu koja je u biti nastavak već pripremljenih razmišljanja svete uspomene Pavla VI i dokumenata IV. asambleje Biskupske Sinode iz 1977. Trajna i permanentna kateheza djece, adolescenata i mladih je od temeljne važnosti za skladan razvoj njihovog kršćanskog života. Trebat će im osigurati - usprkos eventualnih i neminovnih poteškoća - prikladna sredstva za solidan religiozni odgoj. Potrebno je prikazati i ukazati im na Isusa Krista, Boga koji je postao čovjekom, predstaviti ga i ponuditi ga podstičući upoznavanje, svakim danom sve dublje i svjetlijie njegovu osobu, njegove poruke i Božje zamisli koju je On htio objaviti. Radi se o najvažnijoj i najsvetijoj dužnosti pastira koji u tu svrhu trebaju aktivirati sva raspoloživa sredstva. "Ali neka briga oko napretka aktivne i djeidotvorne kateheze nikako ne ustukne pred bilo kojom drugom brigom!" - rekao sam obraćajući se upravo biskupima u citiranoj Apostolskoj pobudnici. - Budite sigurni ako se kateheza dobrò obavlja u mjesnim Crkvama, ostalo će bati lakše. Uostalom, je li potrebno da vam kažem, ako vam vaša gorljivost katkada nameće nezahvalnu dužnost da upozorite na zablude, ispravljate pogreške, koliko će biti veća vaša radost i utjeha kad vidite kako vaše Crkve cvjetaju jer se u nima predaje kateheza onako kako želi Gospodin" (Catechesi traditae, 63).

4. Neka ne izostaje vaša osobita pastoralna zauzetost posvećena obitelji, koja je u naše doba, više možda nego ijedna druga institucija pogodena širokim, dubokim i brzim promjenama društva i kulture. "Biskup je prvi odgovoran za pastoral obitelji u biskupiji - pisao sam u Apostolskoj pobudnici o dužnostima kršćanske obitelji danas. Kao otac i pastir, on se posebno mora brinuti za to područje... Osobito neka mu je na srcu briga da sve učini kako bi njegova biskupija sve više postajala prava "biskupijska obitelj", uzor i izvor nade za sve obitelji koje joj pripadaju" (Familiaris consortio, 73). Trebat će braniti obiteljsku uestanovu, učvršćujući ju na načelimā Kršćanske vjere pomoću adekvatnog pripremanja budućih supruž-

nika, kojima, pored iziskivanja sakramenta braka, treba prizvati u pamet i naglasiti njihovo pravo-dužnost, koje je vrlo važno, da jamče za kršćanski odgoj sinova, bilo oni osobno ili uz pomoć Kršćanske zajednice a isto tako i za njihovo katehetsko obrazovanje ne obazirući se na moguće poteškoće ili posljedice.

Neka vjernici tivaju uviјek ohrabrivani i potvrđivani u njihovoj religioznoj praksi, koja se temelji i ispoljava u kršćanskom životu koji je živ i plodan po sakramentima, a osobito po Euharistiji i Pomirenju (Sv. Ispovijed), svjesnim i aktivnim sudjelovanjem u liturgiji, po neposrednoj ljubavi koja je djelotvorna i marna osobito prema najsiromašnijoj i najpotrebnijoj braći, po njihovim autentičnim kršćanskim tradicijama, ukotvljena u stoljetnoj povijesti zemlje, da ne bi oslabile a još manje izgubile one pobožnosti koje su duboko ukorjenjene kao pobožnost Presvetom oltarskom sakramantu, Gospina krunica, Križni put, različite Litanije i svi ostali oblici pučke pobožnosti u skladu s autentičnom duhovnošću i religioznošću.

5. U vašim dragim nacijama žive zajedno kršćani katolici i pravoslavnici. Vašem pastirskom srcu je očit osobit i bolni žalac povijesne tragedije podijeljenosti kršćana kao također i urgentnost da se učini svaki napor kako bi Kristova volja u njegovoj Crkvi našla svoje potpuno ostvarenje: "... da svi budu jedno" (Iv 17,21).

Vaš prijedlog da se u vašoj zemlji osnuje katoličko-pravoslavna komisija proizišao je iz žara da se nanovo otkrije, obnovi i širi jedinstvo od Boga dorovano u Kristu: Kristov križ je uistvari nepresušni izvor svakog jedinstva, jer on je mjesto na kojem Bog govoriti s čovjekom grešnikom. Iz istog žara za jedinstvom radaju se i sve ostale inicijative koje ste poduzeli da bi sadašnje stvarnosti napredovale u pravcu veće istine.

S tim u vezi sa zadovoljstvom se sjećam susreta između katoličkih i pravoslavnih teoloških fakulteta. Odnosi između Rimske Stolice i sestrinske Crkve u Srbiji okarakterizirani su od Koncila pa do danas neprekidnim napretkom. Ozbiljnost ustanovljenih kontakata i klime bratske ljubavi i otvorenosti pema nad, koji su u njima uzeli maha, svjedoče o prisutnosti Duha Gospodinova koji Crkvu upućuje na put kojim treba hoditi. Zbližavanje kršćana različitih konfesijskih je bez sumnje djelo Duha Svetoga i zahtjeva od nas osobitu gipkost. Prošlost, osvjetljena pashalnim misterijem, je baština po kojoj ćemo se približiti istini da bismo bili od nje duboko zahvaćeni i oslobođeni.

Obraćam se također s istim poštovanjem muslimanima cijele Jugoslavije sa željom da se iskreno poradi na uzajamnom razumijevanju i da se - kako je poticao II. vat. sabor - štite i zajedno promiču, u korist svih ljudi, socijalna pravda, moralne vrednote, kao i mir i sloboda (usp. NA 3).

6. Predraga braćo! Kroz nekoliko dana otvorit će Porta Santa - Sveta Vrata - za početak Jubilarne Godine povodom 1950. obljetnice otkupljenja. U pismu kojeg sam 25. siječnja uputio svim biskupima svijeta da će takav dogadjaj "trebati ostaviti ... biljeg u životu Crkve i kršćana, jer mora stvoriti jednu novu odluku one ljubavi koja tvori istinu i promiče pravdu" (br. 1). Želja mi je da u vašim biskupijama iznimna Sveta Godina bude proživljavana u intenzivnom duhovnom nastojanju u skladu s pojedinim tradicionalnim bogatstvima njihove povijesti i njihove kršćanske i sakramentalne prakse. "Svaki Biskup pobrinut će se da se u svim župama, također i u onim najmanjima u kojima je prisutna Crkva Kristova, svakom vjerniku pomogne da shvati da smo svi potrebnii otkupljenja i da je Krv Kristova bila za sve prolivena" (ibid. 4).

Ove moje želje i ova moja razmišljanja povjeravam neoskrvrenjem Srcu Presvete Djevice s kojom su vaši vjernici povezani svezama osobitog i dubokog čašćenja.

Na sve vas, na sve članove vaših biskupijskih zajednica molim od Gospodina da vas obaspe obiljem milosti, zalogom kojih vam podjeljujem svoj Apostolski Blagoslov.

BISKUP ORDINARIJ "AD LIMINA..."

Prošle godine su evropski biskupi išli "ad limina Apostolorum". Zbog čestih putovanja Pape Ivana Pavla II. ostali su za ovu godinu biskupi iz Njemačke i Jugoslavije i još neki. Prva grupa biskupa iz Jugoslavije bila je u Rimu sredinom veljače, druga sredinom ožujka, u ovoj drugoj grupi bili su i biskupi iz Sarajevske metropolije. Za pohod "ad limina..." treba prije prediti relaciju o stanju biskupije. Tu su statistički podaci, prikaz života i rada svećenika, redovnika i redovnica, zatim vjerski život u biskupiji i sve što je u vezi s time. Biskup na temelju te relacije vodi razgovor s Kardinalom Kongregacije (naša je Kongregacija de Propaganda) i s osobljem Konkregacije koje je zaduženo da prati život naše biskupije.

Sveti Otac je primio svakog biskupa po 15 minuta, a onda sve zajedno. Biskupi su općenito bili mišljenja da nije bilo potrebno da svakoga primi napose nego samo one koji to zatraže. Zadržao nas je zajedno i na ručku. To je nešto novo! Naravno taj ručak je bio nastavak one skupne audijencije u kojoj su izgovoreni već pripremljeni govorovi nadb. Šuštara i Papin. Za objedom smo razgovarali o putovanju po Srednjoj Americi, o predstojećem putu u Poljsku... Interesirao se dosta za naše prilike, za život Crkve, za mlade, za sjemeništarce i duhovna zvanja. U audijenciji za pojedine biskupe izgledao je dosta umorno. To počima u 12,30 pa do 14,00 sati. U skupnoj audijenciji je bio svježiji. Govorio je malo slovenski, pa hrvatski pa talijanski. Uvijek je u njegovim govorima i preporukama veoma prisutna Gospa, kojoj se sav predao "totus tuus". Dosta je neumoran, privlači i oduševljava. Bog ga dugo poživio!

N A Š I P O K O J N I C I

+ Stana PETKOVIC

14. veljače o.g. umrla je Stana Petković majka našeg svećenika don Zdravka Petkovića. Pokojnica je dugo i teško bolevala ali s velikom strpljivošću i predanjem Gospodinu. Na sprovodu 16. veljače o.g. uz rodbinu okupili su se i brojni svećenici (preko 50) i sestara oko 30. Sprovod je vodio don Ante Brajko sa župnikom i kapelanom župe Studenci.

+ Mate PETKOVIĆ

Malo poslije sprovoda pok. Stane ispratili smo na vječni počinak i njezina supruga pok. Matu oca našeg svećenika don Zdravka. Kao i na dan ukopa pok. Stane bilo je vrijeme hladno, ali sunčano. I na ovom sprovodu kao i na pok. Stane okupili su se brojni vjermici, svećenici i sestre. I na sprovodu pok. Stane i pok. Mate oprostili su se od njih don Ante Brajko i župnik don Srećko Majić. Oni su u svojim riječima istaknuli vjeru pokojnika i kršćansku nadu u sretni život u Gospodinu. Pokojnoj Stani i Mati udjelio Gospodin vječni pokoj a njihovoj djeci posebno don Zdravku naša iskrena sućut.

+ Jozo VLASIĆ

14. ožujka 1983. sahranjen je uz brojno prisustvo rodbine, svećenika, sestara i vjernika na groblju sv. Stipana u Gorici Jozo Vlašić, otac svećenika fra Ljube Vlašića.

Ordinarijat je pismeno uputio svoju sućut pokojnikovu sinu o. fra Ljubi.

Pokój vječni daruj Gospodine pokojnom Jozu!